Bijlage 18 Rapportage flora en faunaonderzoek

Milieueffectrapportage
Laar 31, Berlicum

Staro

NATUUR EN BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Gebiedsvisie Laar – Nieuw Laar te Berlicum

Rapportnummer 21-0099

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Gebiedsvisie Laar – Nieuw Laar te Berlicum

12 april 2021

Rapportnummer:	21-0099
Versie:	2
Revisiedatum:	12 april 2021
Opdrachtgever:	Gemeente Sint Michielsgestel
Uitgevoerd door:	Staro Natuur en Buitengebied Lodderdijk 38a 5421 XB Gemert tel. 0492-450161 fax. 0492-450162 www.starobv.nl
Veldonderzoek:	M. den Otter N. Arts-Smits
Auteur:	N. Arts-Smits
Kwaliteitscontrole:	M. Dekker

Inhoud

1 Inleiding ... 3
1.1 Aanleiding ... 3
1.2 Doel ... 3
1.3 Geldigheid onderzoek ... 3
1.4 Zorgplicht ... 4
1.5 Leeswijzer ... 4

2 Plangebied ... 5
2.1 Ligging en beschrijving plangebied en de voorgenomen plannen ... 5
2.2 Voorgenomen plannen ... 16

3 Methode ... 17

4 Natuurwaarden ... 18
4.1 Beschermde gebieden ... 18
4.2 Beschermde soorten ... 20
4.2.1 Flora ... 20
4.2.2 Vlinders en libellen ... 20
4.2.3 Kevers en weekdieren ... 21
4.2.4 Vissen ... 22
4.2.5 Reptielen en amfibieën ... 23
4.2.6 Vogels ... 27
4.2.7 Zoogdieren ... 28

5 Conclusies ... 33
5.1 Beschermde gebieden ... 33
5.2 Beschermde soorten ... 33
5.3 Vervolgstappen en mitigerende maatregelen ... 35

Geraadpleegde bronnen ... 37

Bijlagen

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de uitvoering van de gebiedsvisie in het gebied Laar – Nieuw Laar te Berlicum is het noodzakelijk een toetsing aan de Wet natuurbescherming uit te voeren. In 2018 heeft hiertoe een quickscan flora en fauna plaatsgevonden. Door middel van de quickscan is in beeld gebracht of de beoogde ontwikkelingen in het kader van de gebiedsvisie in strijd zijn met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet kan worden voorkomen. In navolging van de quickscan flora en fauna is op een aantal locaties nader onderzoek uitgevoerd. In het gehele plangebied is een steenuilenonderzoek uitgevoerd.

In de jaren daarna is de gebiedsvisie op de volgende punten veranderd:
+ een aantal ontwikkellocaties is toegevoegd;
+ een aantal Ruimte voor Ruimte (RvR) percelen is van locatie gewijzigd;
+ en er is een nieuwe inrichting voor de landschappelijke inrichting ontworpen.

In onderhavige rapportage wordt een update gegeven van de locaties die in 2018 reeds zijn onderzocht en zijn de nieuwe locaties en begrenzingen meegenomen in het verkennende flora en fauna-onderzoek.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot strijdigheid en overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkelingen invloed kunnen hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezagen (provincies) hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van

onderzoeken naar beschermde soorten: “Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”. Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en gebieden.

1.4 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en kort de verschillende ontwikkelingslocaties met de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden voor iedere ontwikkeling beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied en de voorgenomen plannen

Het plangebied ligt rondom het gehucht Laar ten oosten van Berlicum in gemeente Sint-Michielsgestel. Het gebied voor de gebiedsvisie, hier verder het plangebied genoemd, bestaat uit een afwisseling van woonkavels en agrarische percelen. In het gebied liggen negen argarische bouwvlakken, waarvan zeven de titel “intensieve veehouderij” hebben. In het gebied is perceelsrandbeplanting nauwelijk aanwezig, wel is laanbeplanting aanwezig langs de wegen. Tevens loopt de Wambergschebeek door het gebied. In 2018 ging de gemeente uit van ontwikkelingen op 12 locaties. In 2021 is hier een aantal locaties bijgekomen.
Voor de overzichtelijkheid hebben alle locaties een nummer gekregen 1 t/m 19. Op de volgende pagina’s zijn de verschillende locaties kort beschreven.

De ligging van het plangebied in 2018 is weergegevens in figuur 1 en de wijzigingen in de begrenzing in 2021 zijn weergegeven in figuur 2.

Figuur 1. Ligging plangebied (geel omlijnd) (bron: Google Maps)

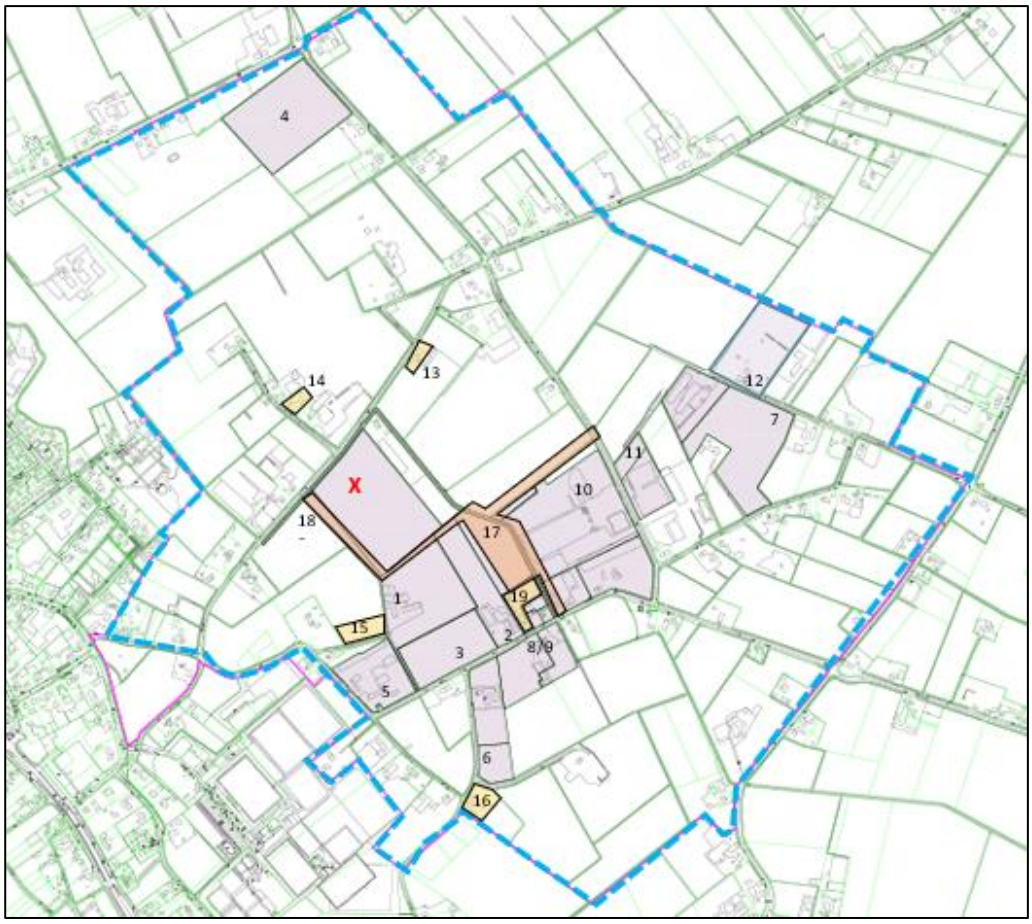

Figuur 2. Ligging oude (roze lijn) en nieuwe plangebied (blauwe stippellijn) incl. percelen met betrekking tot RvR- en VAB-locaties in 2018 (paars gearceerd) en in 2021 toegevoegde percelen (geel/oranje gearceerd), X is vervallen

Locatie 1: Laar 11

Betreft een varkenshouderij waar twee stallen aanwezig zijn en een langgevelboerderij. Rondom de boerderij ligt het erf dat deels bestaat uit verharding en deels uit een siertuin. Ten noorden van het erf ligt een maïsakker die tevens onderdeel uitmaakte van het plangebied. In de nieuwe plannen (2021) is de RVR-locatie verplaatst naar het agrarisch perceel tussen Laar 9 en Laar 11. Deze locatie is onderzocht in 2021 (locatie 15). De boerderijsplitsing wordt niet direct mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan en niet direct uitgevoerd. Wel zal in het bestemmingsplan worden voorzien in een bepaling om in de toekomst de splitsing alsnog door te kunnen voeren onder de voorwaarde dat dan een actueel flora en faunaonderzoek wordt uitgevoerd en dat de natuurwetgeving op dat moment geen belemmering vormt voor de uitvoering van de splitsing. De initiatiefnemer beoogt wel de stallen te slopen in het kader van ruimte voor ruimte.

Foto 1. Te splitsen woonhuis

Foto 2. Maisakker: locatie RvR-kavel

Locatie 2: Laar 27

Op deze locatie is een varkenshouderij aanwezig met een aantal leegstaande stallen en rondom de stallen verharding. Daarnaast is een langgevelboerderij aanwezig op het terrein met bijbehorende siertuin. De voorgenomen plannen zijn het slopen van de stallen en het splitsen van de boerderij.

Foto 3. Te slopen varkensstallen

Foto 4. Te splitsen woonhuis

De bomenrij ten westen van het plangebied, die in 2018 aanwezig was, is in de tussentijd volledig afgezet.

Locatie 3: Laar ong.

Dit perceel betreft een akker met langs de weg een aantal eiken. Op de grens met Laar 19 lag in 2018 een droge greppel en een elzensingel. Op de grens met Laar 27 was in 2018 een forse houtsingel aanwezig en een greppel met enkele centimeters water. Het voorgenomen plan is het realiseren van vier Ruimte voor Ruimte-kavels.

In 2021 is de bomenrij aan de oostkant van locatie 3 geheel afgezet, en ook de elzensingel is verdwenen.

Foto 5. Akker met eiken langs de weg Laar; in de verte de houtsingel langs Laar 27

Foto 6. Akker en in de verte de elzensingel

Foto 7. Verdwenen houtsingel langs Laar 27

Foto 8. Locatie van de voormalige elzensingel

Locatie 4: Nieuweweg ong.

Deze locatie betreft een maïsakker omringd door veelal droogliggende sloten. In 2021 was de sloot langs de Nieuweweg in het noorden van het perceel watervoerend en was ook een uitbundige begroeiing van waterplanten aanwezig. Het populierenbos dat in 2018 in het noorden grensde aan het plangebied is gerooid. Op deze locatie zijn vier RvR-kavels voorzien, zie figuur 3.

Figuur 3. Concept voorgenomen plannen (bron: gemeente Sint Michielsgestel)

← Foto 9 a en b. Akker met watervoerende sloot

↑ Foto 10. Waterplanten in het noordwestelijk deel van de sloot

Locatie 5: Laar 19

Twee houten schuren ten zuiden van het plangebied dienen te worden gesloopt. In de oostelijke schuur zitten aan de zuidkant grote en kleine ingangen op 1 meter hoogte. Aan één van de schuren hing in 2018 steenuilenkast. Uit het nader onderzoek is gebleken dat deze kast ook in gebruik was door een steenuilpaar. De steenuilkast hing in 2021 aan de oostzijde van de meest noordelijke (te behouden) schuur van de caravanstalling.

Foto 11 en 12. Te slopen houten schuren

Het is het voornemen om op de locatie van de twee schuren twee RVR-woningen te bouwen, waarbij de omgeving landschappelijk wordt ingericht met oog op de steenuilen in het plangebied.

Locatie 6: Oud Laar 17

Op de locatie Oud Laar 17 zijn drie RvR-kavels voorzien, zie figuur 4. Het terrein betreft een maïsakker. Deze kavels zullen worden ontsloten op de weg Oud Laar aan de zuid- en noordkant van het perceel.

Figuur 4. Ontwerp voorgenomen plannen Oud Laar (bron: gemeente Sint Michielsgestel)

Foto 13 en 14. Locatie drie RvR-kavels

In 2021 betrof het perceel een akker/grasland en de sloot lag grotendeels droog. Aan de situatie is niets veranderd ten opzichte van 2018.

<u>Locatie 7: Schellekesveld 2</u>

Deze locatie betreft een varkenshouderij. Het plangebied betreft een maïsakker en twee varkensstallen. Rondom de stallen is erfverharding aanwezig. De initiatiefnemer is voornemens twee gedeelten van de varkensstallen te slopen en op de akker ten zuidoosten van de stallen twee RvR-kavels te realiseren. Een aan de weg Schellekesveld en een aan de weg Nieuw Laar.

In 2021 is op deze locatie niets veranderd.

Foto 15. Te slopen varkensstallen

Foto 16. Locatie twee RvR-kavels

Locatie 8 en 9: Laar 32 en 32a

Op deze locatie is een langgevelboerderij aanwezig die reeds fysiek is gesplitst. In 2021 is hier ook niets veranderd.

Foto 17 en 18. Woonhuis reeds fysiek gesplitst

Locatie 10: Laar 31

Op Laar 31 is een grote varkenshouderij aanwezig. Op deze locatie is een aantal grote stallen aanwezig. Rondom de stallen ligt een deel erfverharding. Ten zuiden van de stallen is weiland aanwezig. Ten oosten van de stallen ligt een grote poel met daaromheen natuurlijke begroeiing. Tevens zijn graslanden en een aardenwal aanwezig in het plangebied. De aardenwal is begroeid met ruigtekruiden van voedselrijke grond en er staan enkele sparren.
Ten westen loopt de Wambergschebeek langs het plangebied.

De initiatiefnemer is voornemens het bedrijf uit te breiden en het terrein landschappelijk in te richten. Aan de noordzijde van het plangebied komt de landschappelijke inrichting van de gebiedsontwikkeling Laar – Nieuw Laar te liggen (aan de westzijde van de Wambergsche beek).

Foto 19. Oprit bedrijf

Foto 20. Grasland ten noorden van stallen

Foto 21. Plangebied langs Nieuw Laar

Foto 22. Noordoostelijk deel plangebied

Locatie 11: Nieuw Laar 5a

Op deze locatie is een varkensbedrijf aanwezig. Het terrein bestaat uit een aantal grote stallen en een maïsakker. Langs de rand van de akker loopt een droge greppel met ruigtekruiden van voedselrijke grond. De initiatiefnemer is voornemens ter plaatse van de maïsakker het bedrijf uit te breiden.

In 2021 is niets veranderd ten opzichte van de situatie in 2018.

Foto 23 en 24. Uitbreidingslocatie, nu maïsakker

Locatie 12: Schellekesveld 7

Schellekesveld 7 betreft een deel van de natuurlijk ingerichte camping Namaste. Op het terrein van de camping zijn houtsingels en divers inheemse (fruit)bomen aanwezig. Het deel van de camping waar de bouw van een woning is voorzien, betreft

een terrein met een kort gemaaid gazon en een appel- en kersenboom in de zuidoosthoek van het terrein. Aan de oostzijde staan grote knotwilgen

Foto 25 en 26. Locatie nieuwe woning

In 2021 is niets veranderd ten opzichte van de situatie in 2018.

Locatie 13: Plein 26

Op deze locatie wordt de bestemming gewijzigd in wonen en daarnaast zijn de bewoners voornemens de boerderij te splitsen.

Locatie 14: Plein 13/15

Plein 13/15 betreft een oude vervallen boerderij met een woning en een stalgedeelte. Op deze locatie beoogd de eigenaar een boerderijsplitsing.

Foto 27. Woonhuis Plein 13/15 Foto 28. Woonhuis en stalgedeelte

Het gebouw heeft geen spouwmuur, geen betimmering, geen mogelijkheden voor gebouwbewonenden vleermuizen of vogels onder het dak of in ander kleine holtes. Op de zolder zijn bij inspectie geen sporen of nesten van vogels aangetroffen. Achter de luiken zijn geen sporen aangetroffen van vleermuizen. Indien vleermuizen in de afgelopen jaren achter de luiken een verblijfplaats zouden hebben gehad, dan waren daar nog sporen van aanwezig geweest.

Locatie 15: Laar ong. tussen Laar 9 en 11

De RVR-kavel die in 2018 was voorzien aan de Groenstraat, is verplaatst naar deze locatie. Op deze locatie is grasland aanwezig, zie figuur 5.

Figuur 5. Voorgenomen plannen op akker tussen Laar 9 en Laar 11 (bron: Gemeente Sint Michielsgestel)

Foto's 29 en 30; RvR-locatie tussen Laar 9 en 11

Locatie 16: Oud Laar 9

Op Oud Laar 9 is een boerderij aanwezig, die reeds jaren geleden fysiek is geplitst. Deze splitsing is echter nog niet vastgelegd in het bestemmingsplan. Op deze locatie zijn geen ontwikkelingen beoogd.

Locatie 17, 18 en 19

Op deze locatie is de landschappelijke inrichting van de Wambergschebeek tussen Laar en Nieuw Laar voorzien, zie figuur 6. In de huidige situatie is de beek een rechte watergang met steile oevers en grazig onderhoudspad aan beide zijden. Het onderdeel van de landschappelijke inrichting die is voorzien ten noorden van Laar 31 bestaat in de huidige situatie uit kort grasland. Aan de westkant van de beek ligt een (mais)akker die wordt ingericht als voedselbos.

Op locatie 18 wordt de sloot verlegd richting de Groenstraat. Rond deze sloot komt een landschappelijke inrichting.

Figuur 6. Ontwerp landschappelijk inrichting plangebied

Op locatie 19 in het zuidoosten van de landschappelijke inrichting, de beschutte plek, waar de bewoners van Laar 29 een natuurlijk terrein met een aardenwal en een grote poel hebben aangelegd, komt ook een onderdeel van de landschappelijke inrichting. Hier wordt daarnaast een toegangspad aangelegd naar het voedselbos voor aanleg en onderhoud. De bewoners hebben middels een wildcamera vastgelegd dat in de wal ten noorden van de poel een in gebruikzijnde dassenburcht aanwezig is.

Foto 31. Das bij de burcht, in de wal ten noorden van de poel

2.2 Voorgenomen plannen

Gemeente Sint-Michielsgestel is voornemens om in het gebied Laar – Nieuw Laar te Berlicum:

+ de bomenlanen te versterken;
+ de drie kruispunten meer zichtbaar te maken, onder andere door laanbeplanting te versterken;
+ de percelen van de twee grotere varkensbedrijven, waar uitbreiding van stallen is voorzien, landschappelijk in te passen;
+ de natuurwaarden van de Wambergschebeek te versterken;
+ een voedselbos aan te leggen;
+ Ruimte voor Ruimte-kavels te realiseren op 7 locaties;
+ een aantal stallen te slopen (VAB) en
+ op vijf locaties boerderijen te splitsen.

In figuur 7 is de kaart met voorgenomen wijzigingen weergegeven voor het gebied. In paragraaf 2.1 zijn de voorgenomen plannen per planlocatie beschreven.

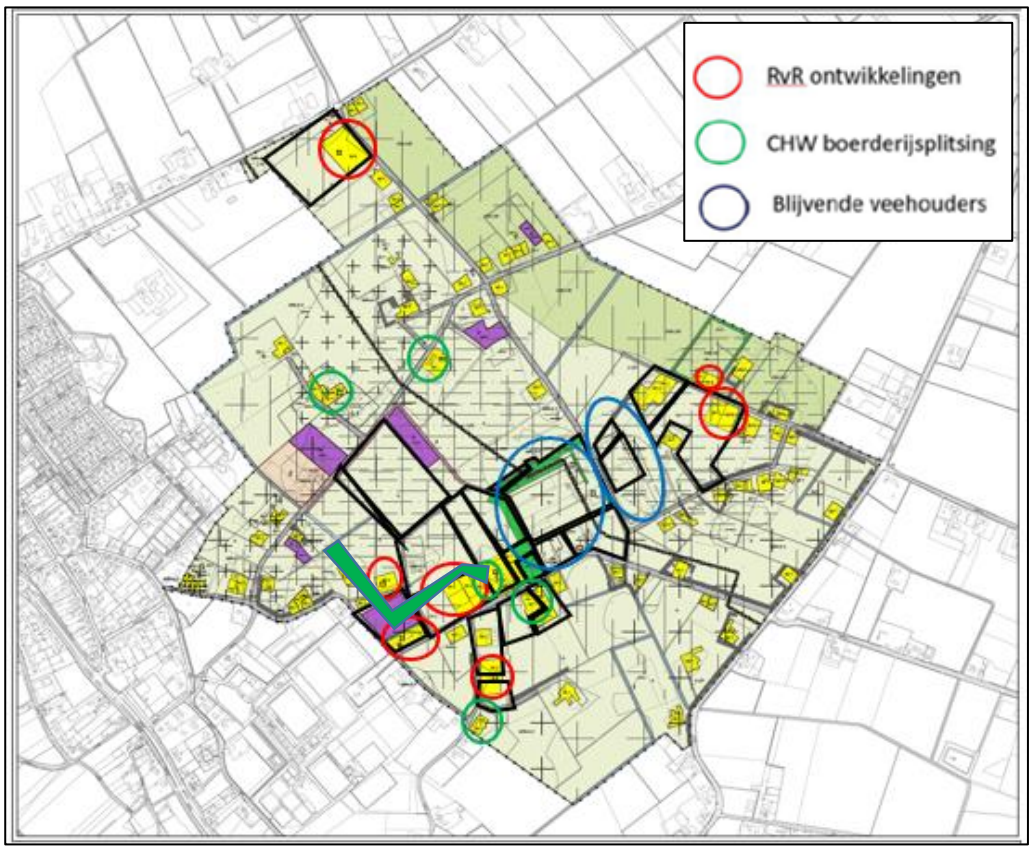

Figuur 7. Visiekaart Laar – Nieuw Laar groen = landschappelijke inrichting
(bron: gemeente Sint Michielsgestel)

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), het dataloket van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), de websites Vlindernet.nl, Libellennet.nl, Waarneming.nl, verspreidingsatlas.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen.
Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft in 2021 een terreinbezoek plaatsgevonden. Hierbij zijn alle locaties die in 2018 zijn onderzocht bekeken of er veranderingen hebben plaatsgevonden. Daarnaast zijn alle nieuwe locaties bezocht, waarbij alle op de locaties aanwezige habitats zijn opgenomen.

De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige habitats zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Hierbij is ook gelet op aanwezigheid van invasieve exoten.

Een veldbezoek voor een quickscan flora en fauna is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van het veldbezoek het voorkomen van beschermde soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 4 en 7 juni 2018 onder de volgende weersomstandigheden:
4 juni 2018: zonnig, half bewolkt, droog, zwakke wind (2 Bft) en circa 19 ˚C;
7 juni 2018: zonnig, half bewolkt, droog, zwakke wind (2 Bft) en circa 30 ˚C.

In 2021 heeft het onderzoek plaatsgevonden op 9 maart onder de volgende weersomstandigheden:
9 maart 2021: bewolkt, droog, zwakke wind (3 Bft) en circa 5 ˚C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van de provincie Noord-Brabant blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa zeven kilometer afstand ten westen van het plangebied ligt, zie figuur 8. Dit betreft het Natura 2000-gebied Bosschebroek & Moerputten.

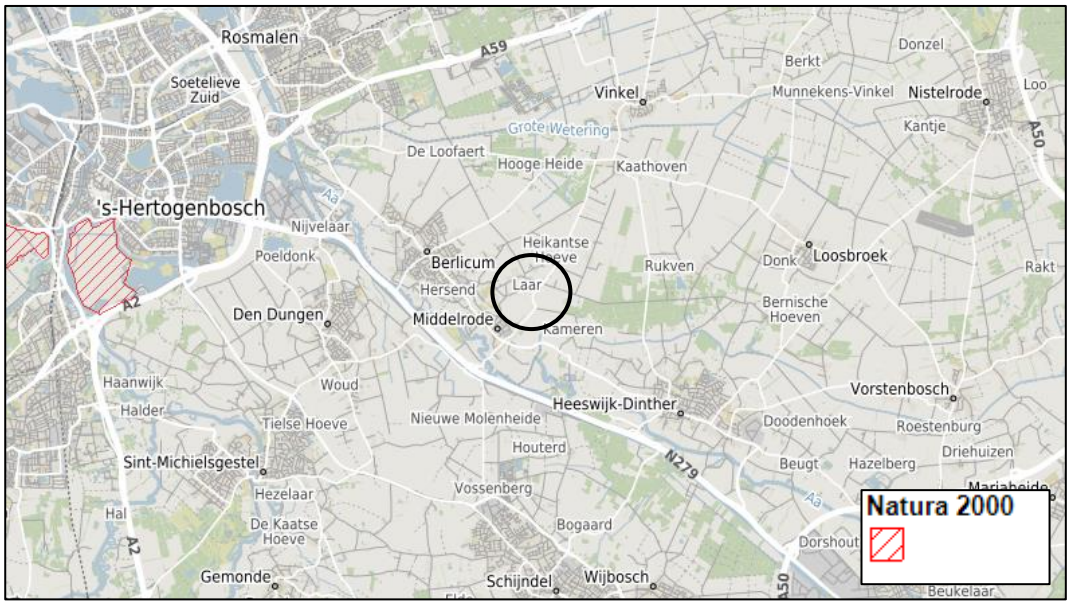

Figuur 8. Ligging plangebied (zwart omlijnd) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (rood gearceerde) (bron: kaartbank Brabant)

Effectbeoordeling

Doordat het plangebied buiten een Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Gezien de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (zeven kilometer) is het uit te sluiten dat negatieve effecten door verstoring ontstaan op het Natura 2000-gebied als gevolg van de voorgenomen plannen. Aangezien op varkensstallen worden gesloopt en op twee locaties nieuwe stallen worden gerealiseerd wordt een stikstofberekening uitgevoerd. De gegevens hiervan volgen.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS genoemd) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland.

Uit de kaarten van de kaartbank op de website van de provincie Noord-Brabant, blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van het NNB. Het dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het NNB ligt circa één kilometer ten noordoosten en zuidoosten van

het plangebied. De ligging van het NNB in de omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 9.

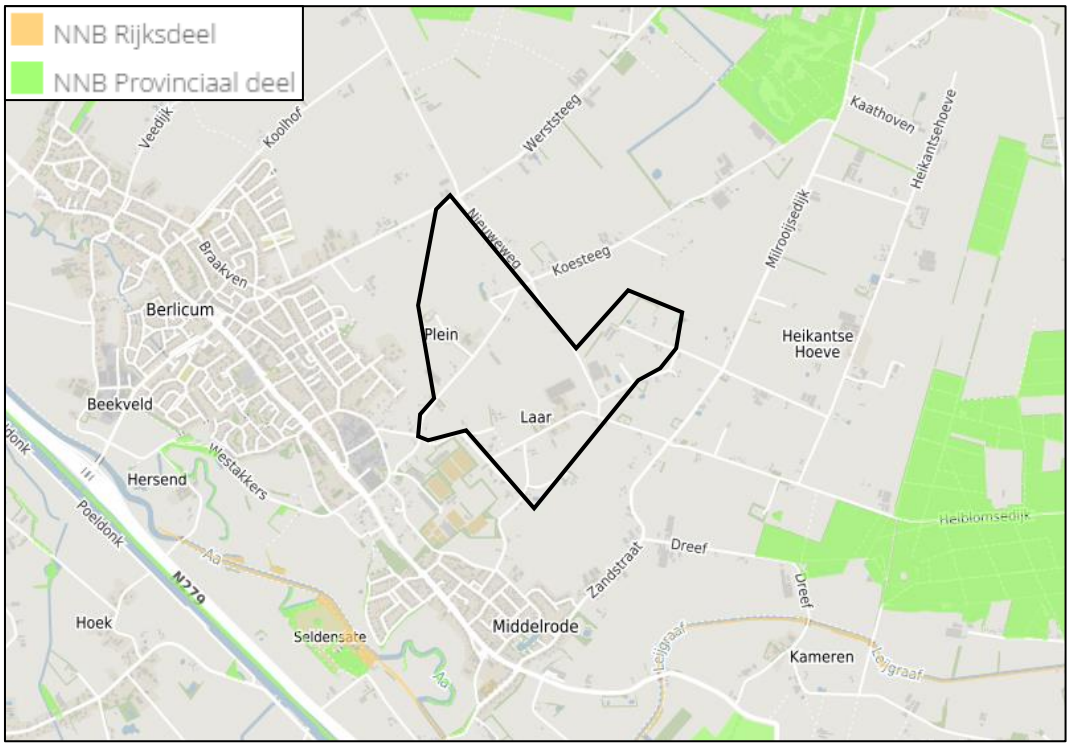

Figuur 9. Ligging plangebied (zwart omlijnd) ten opzichte van het NNB (bron: kaartbank Brabant)

Effectbeoordeling

Het plangebied behoort niet tot het NNB. Gezien de aard van de voorgenomen plannen en de relatief grote afstand tussen het plangebied en het NNB en de tussenliggende infrastructuur en bebouwing is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB aantasten. Door externe werking kunnen geen effecten van verstoring optreden.

<u>Conclusie</u>

Afhankelijk van de uitkomsten van de stikstofberekening.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of het nemen van mitigerende maatregelen nodig is. Aangezien het een groot plangebied betreft, worden de specifieke locaties (1 t/m 19) alleen besproken indien bijzonderheden te vermelden zijn.

4.2.1 Flora

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van nul tot één kilometer van het plangebied de beschermde plantensoort grote bosaardbei (§3.3 Wnb) voorkomt. Uit de verspreidingsatlas en gegevens van de NDFF blijkt dat de grote bosaardbei in de regio van het plangebied niet wild is. Tevens komt op een afstand van een tot vijf kilometer afstand van het plangebied kluwenklokje (§3.3 Wnb) voor. Uit de verspreidingsatlas blijkt dat ook deze plantensoort in de omgeving van het plangebied verwilderd is.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied, gezien de grootte van het onderzoeksgebied is het goed mogelijk dat een enkele soort is gemist. Het onderzoek in 2021 is echter niet in het groeiseizoen uitgevoerd. De aanwezigheid van beschermde soorten is echter redelijkerwijs uit te sluiten vanwege het voedselrijke karakter en het grotendeels agrarische gebruik van het gebied.

Binnen de 19 ontwikkelingslocaties kan het voorkomen van beschermde planten worden uitgesloten. Op deze locaties is het hele terrein goed in beeld gebracht. Beschermde plantensoorten hebben specifieke habitateisen, de ontwikkelingslocaties voldoen hier niet aan.

Ook onder de bestaande bomenlanen en langs de Wambergschebeek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen en is het voorkomen van beschermde plantensoorten uit te sluiten vanwege het beheer, het huidige gebruik en het ontbreken van geschikte habitats.

4.2.2 Vlinders en libellen

Uit de NDFF blijkt dat op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde vlindersoorten grote vos en iepenpage (beide §3.3 Wnb) en teunisbloempijlstaart (§3.2) voorkomen. In 2018 bleek uit de NDFF dat kleine ijsvogelvlinder op een tot vijf kilomter afstand van het plangebied is waargenomen.

+ Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het gehele plangebied geschikte waardplanten aanwezig zijn van kleine ijsvogelvlinder. Langs de wegen is op verschillende plaatsen wilde kamperfoelie aanwezig. Echter, het habitat waar kleine ijsvogelvlinder leeft betreft gevarieerde, vochtige gemengde bossen of loofbossen, zoals elzenbroekbos. De vlinder vliegt in

de halfschaduw op open plekken, bredere bospaden en langs bosranden. Geschikt habitat ontbreekt derhalve voor kleine ijsvogelvlinder binnen het plangebied.

+ Grote vos is een zeldzame standvlinder die voorkomt in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Ook zwervende individuen worden vooral in een bosrijke omgeving gevonden.
  Vanwege het ontbreken van geschikt habitat in het plangebied, kan het voorkomen van grote vos worden uitgesloten.
+ Iepenpage is een zeldzame soort die op verschillende locaties in Nederland voorkomt bij iepen in bossen, bosranden, parken en grotere tuinen. De waardplanten van deze soort zijn diverse iepen zoals gladde iep, ruwe iep en sommige cultivars. In de omgeving van het plangebied zijn iepen waargenomen in Maaskantje en in het park in het centrum van Uden. In de buurt van het plangebied zijn geen waarnemingen van iepenpage bekend. Vanwege het voornamelijk open en agrarische karakter van het plangebied, is het redelijkerwijs uit te sluiten dat iepenpage in het plangebied voorkomt.
+ Teunisbloempijlstaart is een nachtactieve nachtvlinder. De waardplanten van teunisbloempijlstaart zijn wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart. Het habitat bestaat uit open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. Vanwege het ontbreken geschikt habitat in het open, agrarische gebied, is het voorkomen van de teunisbloempijlstaart uit te sluiten.

Beschermde vlinders zijn afhankelijk van specifieke waardplanten en habitats. Deze ontbreken in het plangebied. Het voorkomen van overige beschermde vlinders kan derhalve worden uitgesloten.

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde libellensoort gevlekte witsnuitlibel (§3.2 Wnb) voorkomt. Het habitat van de gevlekte witsnuitlibel bestaat uit laagveenmoerassen, vegetatierijke vennen en duinplassen. Vanwege het ontbreken van deze habitats in het plangebied, is de aanwezigheid van gevlekte witsnuitlibel in het plangebied uit te sluiten.

Beschermde libellen zijn afhankelijk van specifieke habitats; deze ontbreken in het plangebied. Het voorkomen van overige beschermde libellen kan derhalve worden uitgesloten.

4.2.3 Kevers en weekdieren

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen een afstand van 25 kilometer van het plangebied geen beschermde kevers of weekdieren voorkomen.
De vermiljoenkever (§3.2 Wnb) is tot nu toe slechts bekend van een zeer beperkt gebied op de grens van de twee zuidelijke provincies Noord-Brabant en Limburg. Ze leven daar in natte gebieden met veel dood hout. De overige

beschermde soorten houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen, zoals oude (naald)bossen.
Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

De beschermde waterkevers brede geelrandwaterroofkever en gestreepte waterroofkever (beide §3.2 Wnb) zijn beiden afhankelijk van permanente wateren van grote oppervlakten. Daarnaast is het voorkomen van brede geelgerande waterroofkever gelimiteerd tot voedselarme wateren van minimaal één hectare oppervlakte. Uit de potentiële verspreidingskaart van de gestreepte waterroofkever in Nederland (Cuppen & Koese, 2005) blijkt dat de kilometerhokken met een kans van meer dan 70% op voorkomen van de soort niet in Noord-Brabant liggen. Het voorkomen van deze binnen het plangebied is derhalve redelijkerwijs uit te sluiten.

Vanwege de bekende verspreiding van de soort kan het voorkomen van de aquatische slakkensoort platte schijfhoren worden uitgesloten.
Bataafse stroommossel (§3.2 Wnb) is uitgestorven in Nederland, derhalve kan het voorkomen van Bataafse stroommossel in het plangebied worden uitgesloten.

4.2.4 Vissen

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van nul tot één kilometer van de grens van het plangebied de beschermde vissensoort grote modderkruiper (§3.3 Wnb) voorkomt. Deze soort heeft een voorkeur voor verlande wateren in laag dynamische overstromingsvlakten of moerasgebieden, liefst met een modderlaag en uitbundige waterplantengroei (RAVON). Het voorkomen is bekend van de Aa en de Leijgraaf. Het is niet uit te sluiten dat grote modderkruiper voorkomt in de Wambergschebeek. Het is niet aannemelijk dat de grote modderkruiper voorkomt in de landbouwsloten langs de wegen, maar dat is niet geheel uit te sluiten.

<u>Effectbeoordeling</u>
Indien de voorgenomen plannen binnen de uitvoering van de gebiedsvisie enkel effect hebben op de oevers van de Wambergschebeek, kan worden uitgesloten dat de voorgenomen plannen een negatief effect hebben op (beschermde) vissoorten, waaronder grote modderkruiper. Indien meanders worden aangebracht in de beek en werkzaamheden plaatsvinden aan de beek dienen maatregelen genomen te worden, zodat tijdens de werkzaamheden geen negatieve effecten optreden aan grote modderkruiper. Door het aanbrengen van meanders in de beek en een meer natuurlijke inrichting, wordt de beek meer geschikt als leefgebied voor grote modderkruiper.

Het is vanwege het ontbreken van geschikt habitat door de afwezigheid van voldoende watervegetatie in de landbouwsloten die langs de RvR-kavels lopen niet aannemelijk dat grote modderkruiper in de sloten voorkomt, maar niet geheel uit te sluiten dat grote modderkruiper voorkomt. Voor het

aanleggen van inritten naar de RvR-kavels wordt op enkele plaatsen mogelijk een klein deel van een landbouwsloot gedempt. Het dempen van een klein deel van de sloot heeft geen negatief effect op eventueel aanwezig (leefgebied van) grote modderkruiper, mits een duiker onder de inrit wordt geplaatst, die jaarlijks wordt schoongemaakt, waardoor wordt voorkomen dat delen van sloten onbereikbaar worden en leefgebied.

Mitigerende maatregelen

Naast het plaatsen van duikers onder de inritten, zullen de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op grote modderkruiper indien wordt gewerkt aan de sloten als deze droog staan. De grote modderkruiper is dan niet in de sloot aanwezig. Of in de winterperiode augustus- september, de minst kwetsbare periode voor grote modderkruiper.
Indien water in de sloot aanwezig is tijdens het werk, wordt voorafgaand aan het uitvoeren van de graafwerkzaamheden (maximaal een week) de vegetatie in de sloot (boven de grond) gemaaid ter plaatse van de inrit, zodat dat deel van de sloot ongeschikt wordt voor grote modderkruipers. Deze maatregelen dienen te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

Conclusie

Aangezien in de gebiedsvisie alleen plannen zijn opgenomen voor de oevers van de Wambergschebeek, zullen de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op mogelijk in de beek voorkomende beschermde vissen, zoals grote modderkruiper. Indien dat wel het geval is dient nader onderzoek naar de aanwezigheid van grote modderkruiper te worden uitgevoerd of dienen effecten te worden voorkomen.
Het is niet aannemelijk, maar niet geheel uit te sluiten dat grote modderkruiper voorkomt in de landbouwsloten die langs de RvR-kavels lopen. Het dempen van een klein deel van de landbouwsloten ter plaatse van een inrit heeft geen negatief effect op grote modderkruiper, mits:

+ een duiker onder de inrit wordt geplaatst die jaarlijks schoon gemaakt wordt.
+ Werkzaamheden worden uitgevoerd als de sloot droog is gevallen.
+ Of in de winterrustperiode als grote modderkruipers in diepere delen van de sloten verblijven.
+ voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden (maximaal een week) de vegetatie in de sloot (boven de bodem) wordt gemaaid ter plaatse van de inrit, zodat dat deel van de sloot ongeschikt wordt voor grote modderkruipers.
+ Hiervoor een ecologisch werkprotocol wordt opgesteld.

4.2.5 Reptielen en amfibieën

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat binnen het plangebied de volgende beschermde amfibieënsoorten voorkomen: kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker (alle §3.3 Wnb).

Op een afstand van één tot kilometer van de grens van het plangebied komen voor: Alpenwatersalamander (§3.3 Wnb), kamsalamander en poelkikker (beide §3.2 Wnb). Volgens de bovenstaande bronnen zijn op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde soorten heikikker, knoflookpad en rugstreeppad (alle §3.2 Wnb) waargenomen.

Binnen of in de directe omgeving van ontwikkelingslocaties 1, 3, 4, 6, 10, 12, 15, 16, 17, 18 en 19 is oppervlaktewater aanwezig.

De poelen nabij locaties 10, 12, 16 en 19 zijn geschikt voortplantingsgebied voor kleine watersalamander, Alpenwatersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker.
De omgeving van de poelen op locaties 10, 12, 16 en 19 vormen tevens geschikt land- en winterhabitat voor deze soorten. Ook de houtwallen in deze gebieden vormen geschikt land- en winterhabitat voor deze soorten.
Op locatie 12 vormt de locatie voor de nieuwe woning (kort gemaaid gazon) geen geschikt landhabitat voor amfibieën.
De landbouwsloten langs locaties 1, 3, 4, 6, 15, 17 en 18 zijn geschikt als voortplantingshabitat voor kleine watersalamander, Alpenwatersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker. Deze soorten gebruiken het omringende grasland en de bermen mogelijk als landhabitat. De (maïs)akkers vormen geen geschikt land- of winterhabitat voor amfibieën.

Vanwege de ligging, kenmerken en het gebruik van het plangebied is het onwaarschijnlijk dat meer kritische en zwaarder beschermde soorten amfibieën van §3.3 en §3.2 Wnb; heikikker, knoflookpad en rugstreeppad in het plangebied voorkomen.

+ Rugstreeppad is een soort van dynamische milieus. Het voortplantingswater bestaat meestal uit ondiep, onbeschaduwd water. Doordat in het plangebied en de directe omgeving daarvan geschikt voortplantingswater ontbreekt, is het redelijkerwijs uit te sluiten dat rugstreeppad het plangebied als landhabitat gebruikt. Dit in ogenschouw genomen is het redelijkerwijs uit te sluiten dat rugstreeppad voorkomt in het plangebied.
+ Knoflookpad is een zeer zeldzame soort waarvoor het plangebied, de aanwezige poelen en de aangrenzende sloten geen geschikt leefgebied vormen.
+ Heikikker heeft een voorkeur voor voedselarm water (Creemers et al., 2009). Heikikkers hebben een voorkeur voor de landschapstypen heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland. De heikikker is een cultuurvliedende soort die nauwelijks wordt aangetroffen in te intensief gebruikt agrarisch landschap, rond infrastructuur en bebouwing. Gezien de aanwezige habitats rond de bebouwing in het plangebied is het voorkomen van heikikker in het plangebied uit te sluiten.

Nabij het plangebied is poelkikker waargenomen in de waterpartij in het bosgebied ten noorden van Koesteeg (>1,25 kilometer van het plangebied) en ten zuidwesten van het plangebied in de Aa op circa 1,2 kilometer afstand van

het plangebied. Poelkikker is een kritische soort, die houdt van voedselarm en schoon water. Hij leeft vooral in vennen en hoogveenputten en heeft een voorkeur voor de landschapstypen heide en hoogveen, maar komt echter ook voor in landschapstypen stad & dorp en ruderaal terrein (Creemers et al., 2009). Het is vanwege het ontbreken van voedselarm water in de sloten op locaties 1, 3, 4, 6, 15, 17 en 18 en in het agrarisch gebied niet aannemelijk dat de poelkikker hier voorkomt. Op deze locaties is geen geschikt voortplantingswater binnen of in de directe omgeving van het plangebied aanwezig. Het voorkomen van de poelkikker kan worden uitgesloten binnen deze ontwikkelingslocaties.
Tijdens het veldbezoek op 7 juni 2018 zijn op de locaties 10 en 12 alleen bastaardkikkers gehoord. De aanwezigheid van poelkikker op locaties 16 en 19 is niet op voorhand uit te sluiten.

Kamsalamander is waargenomen (NDFF) in het bosgebied ten noorden van de Koesteeg op ongeveer 1,5 kilometer afstand van het plangebied. Het voortplantingswater van de kamsalamander wordt gevormd door vrij grote, geïsoleerde, stilstaande, half beschaduwde, iets voedselrijke wateren met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie (Creemers et al., 2009). De grotere poelen op locaties 10, 12, 16 en 19 zouden geschikt kunnen zijn als leefgebied van kamsalamander. Deze wateren en de directe leefomgeving blijven echter behouden, waardoor de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op de kamsalamander. Vanwege het ontbreken van geschikt voortplantingswater binnen of in de directe omgeving van de overige locaties is het uit te sluiten dat kamsalamander deze locaties aanwezig is.

Reptielen
Volgens de gegevens van RAVON en de NDFF komt op een afstand van één tot twee kilometer van de grens van het plangebied de beschermde reptielsoort levendbarende hagedis (§3.3 Wnb) voor.
Heide en hoogveen vormen de voorkeurshabitat van de levendbarende hagedis. De soort komt ook voor in open bossen en ruige graslanden, in bermen van (spoor)wegen en in een beperkt deel van de duinen. De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort die in de genoemde landschapstypen veel wordt aangetroffen op oevers en vochtige terreindelen. De groenstructuren binnen het plangebied vormen matig geschikt habitat voor levendbarende hagedis. Echter, gezien de ligging van het plangebied in het agrarisch gebied en de grote afstand tot geschikte bosgebieden, de kern van het leefgebied, is het uit te sluiten dat levendbarende hagedis in het plangebied leefgebied vindt. De landbouwgronden vormen voor deze soort ongeschikt leefgebied, waardoor het plangebied onbereikbaar wordt voor deze soort. Het is derhalve redelijkerwijs uit te sluiten dat levendbarende hagedis in het plangebied voorkomt.

<u>Effectbeoordeling</u>
De landbouwsloten langs locaties 1, 3, 4, 6, 15, 17 en 18 en de poelen op locaties 10, 12, 16 en 19 zijn geschikt als voortplantingshabitat voor kleine watersalamander, Alpenwatersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker. Indien werkzaamheden aan de sloten plaatsvinden, of de

sloten gedeeltelijk worden gedempt voor het realiseren van een inrit, kan dat een negatief effect hebben op het voortplantingswater van algemene amfibiesoorten. In de omgeving blijft echter voldoende geschikt voortplantingswater beschikbaar, waardoor de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op de voortplantingsmogelijkheden deze soorten.

De amfibiesoorten gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander, Alpenwatersalamander en bastaardkikker gebruiken (half)natuurlijk grasland, bermen en bosschages in het plangebied mogelijk als landhabitat. De voorgenomen plannen kunnen derhalve een negatief effect hebben op deze soorten. Dit geldt specifiek voor de ontwikkellocaties: 17, 18 en 19. Op de overige locaties is geen geschikt landhabitat voor amfibieën aanwezig en/of wordt het landhabitat niet aangetast door de voorgenomen plannen. De houtsingel tussen locaties 2 en 3 is reeds verwijderd.

Het is niet uit te sluiten dat kamsalamander en poelkikker voorkomen in de poelen op locaties 10, 12, 16 en 19. Aangezien de voorgenomen plannen van locaties 10, 12 en 16 geen negatief effect hebben op de poelen en het omliggende landhabitat, is een negatief effect op de poelkikker en kamsalamander hier uit te sluiten.

Op locatie 19 blijft de vijver en het talud geheel behouden. Op deze locatie wordt het omliggende landhabitat heringericht met inheemse struiken. Door het nemen van mitigerende maatregelen kan een negatief effect op het leefgebied van poelkikker en kamsalamander echter worden voorkomen. Hierdoor wordt de Wet natuurbescherming niet overtreden.

<u>Mitigerende maatregelen</u>
De werkzaamheden op locatie 19, kunnen een negatief effect hebben op overwinterende Alpenwatersalamander, kamsalamander en poelkikker en, op het landhabitat en het voortplantingshabitat van deze soorten, afhankelijk van de periode van uitvoering van de werkzaamheden. Indien de volgende maatregelen worden genomen, is een negatief effect op de Alpenwatersalamander, poelkikker en kamsalamander en overtreding van de Wet natuurbescherming uit te sluiten.

+ De poel blijft behouden in de oorspronkelijk staat.
+ Het uitvoeren van graafwerkzaamheden aan oevers, in vegetaties en rond struiken en bomen plaatsvindt in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soort. De overwinteringsperiode duurt van 1 oktober – 15 maart.
+ Bij snoeien/dunnen in de periode 1 november – 15 maart, worden potentiële verblijfplaatsen in bladhopen en holen, ruimten onder boomstroken et cetera opgespoord en ongemoeid gelaten.

4.2.6 *Vogels*

Uit de NDFF blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied de volgende vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd, zijn waargenomen; boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, sperwer en steenuil.

Het gehele plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor diverse vogelsoorten. Tijdens de veldbezoeken zijn op locatie 8/9 en locatie 19 huismussen waargenomen, op de overige locaties waren geen huismussen aanwezig. In het plangebied en zijn geen horsten van roofvogels, roeken of holtebomen waargenomen.
Op de ontwikkelingslocaties en in en rond de te slopen bebouwing op de locaties zijn geen sporen van uilen aangetroffen.

Uit de NDFF blijkt dat kerkuil niet is waargenomen in het plangebied. De dichtstbijzijnde melding van kerkuil komt van Hersend, ten zuidwesten van Berlicum. Steenuil is een meer voorkomende uilensoort in de omgeving van het plangebied. Het gehele plangebied is geschikt leefgebied voor steenuil. Op de volgende locaties zijn steenuilkasten aangetroffen: in een eikenboom langs Laar en op ontwikkellocaties 5, 16 en 19.

Uit het veldonderzoek in 2018 (Staro 2018) blijkt dat in het plangebied vijf territoria aanwezig zijn.
Op locatie 16 is in 2021 een broedpaar steenuil aanwezig in de kasten binnen het plangebied (mondelinge mededeling bewoners). De locaties 13, 14 en 16 zijn geen uilen aanwezig in de bebouwing. Dit is middels visuele inspectie en op basis van de mogelijkheden voor uilen binnen de bebouwing uitgesloten.
In de broedperiode jaagt de steenuil (afhankelijk van de voedselvoorziening en de geschiktheid van het biotoop) in 95% van de gevallen binnen 300 meter om zijn nestplaats. Dat houdt in dat de akkers en graslanden binnen het plangebied tevens foerageergebied en essentieel functioneel leefgebied zijn van steenuil.

De te slopen gebouwen op de ontwikkelingslocaties 1, 2, 7, 13 en 14 en de houten schuren op locatie 5 zijn vanwege de constructie ongeschikt als verblijfplaats voor huismus en gierzwaluw. De daken sluiten precies aan op de muren. In de gebouwen is geen spouwmuur aanwezig. Ook is geen plek onder het dak of de dakplaten voor huismussen. Voor gierzwaluw zijn de gebouwen te laag. Hierdoor kan de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van deze vogelsoorten op deze locaties worden uitgesloten.

<u>Effectbeoordeling</u>
Het gehele plangebied Laar – Nieuw Laar is geschikt als foerageer- en broedgebied voor diverse vogelsoorten.
Met de voorgenomen plannen zal op diverse locaties akker, grasland, struweel en bomen worden verwijderd. In de voorgenomen plannen zullen echter ook struiken en bomen worden teruggebracht rond de bebouwing. Ook zal een voedselbos worden aangelegd en de beek natuurvriendelijk worden

ingericht. Na het uitvoeren van de voorgenomen plannen zal het plangebied nog steeds en waarschijnlijk zelfs meer geschikt zijn als foerageergebied voor vogels. Aangezien in het plangebied en de directe omgeving voldoende, even geschikt foerageergebied aanwezig blijft, zijn negatieve effecten op het foerageergebied van vogels redelijkerwijs uit te sluiten.
In het plangebied en de directe omgeving is en blijft tevens voldoende broedgebied voor vogels aanwezig; negatieve effecten op broedgebied van vogels zijn daardoor redelijkerwijs uit te sluiten.
Gedurende het broeden zijn de nesten van vogels en de omliggende functionele leefomgeving strikt beschermd. Het kappen van bomen en struiken en het bouwrijp maken van grasland in het broedseizoen kan een negatief effect hebben op broedende vogels.

In het plangebied zijn meerdere steenuilterritoria aanwezig. Nader onderzoek naar steenuilen in 2018 heeft uitgewezen dat op de ontwikkellocaties geen steenuilen aanwezig zijn. In 2021 is een vaste rust- en verblijfplaats vastgesteld op locatie 16. Het voorgenomen plan; het splitsen van de woning in het bestemmingsplan, heeft geen effect op de vaste rust- en verblijfplaatsen of het functioneel leefgebied van de steenuil.
Daarnaast is middels een effectbeoordeling in 2018 bepaald dat in het plangebied voldoende geschikt foerageergebied in een straal van 300 meter rond het nest beschikbaar blijft. Ook door het verplaatsen van de Ruimte voor Ruimte kavels ten opzichte van de vorige plannen, blijft voldoende geschikt functioneel leefgebied behouden voor de steenuilen. Daarnaast is een nieuw steenuilkast geplaatst op het terrein van Laar 29, nabij de landschappelijke inrichting, waardoor extra nestruimte beschikbaar is. En door het natuurlijk inrichten van de maisakker als voedselbos en het herinrichten van de beek en de sloot, wordt meer geschikt foerageergebied gecreëerd voor de steenuil.
Per saldo zullen de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op verblijfplaatsen van steenuilen of het functioneel leefgebied.

Mitigerende maatregelen
Door bomen en struiken buiten het broedseizoen te verwijderen en grasland buiten het broedseizoen bouwrijp te maken wordt voorkomen dat broedende vogels worden verstoord of nesten worden vernietigd. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen
Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997), Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis,

franjestaart, laatvlieger, meervleermuis en watervleermuis (alle §3.2 Wnb) voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Het gehele plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen en het is aannemelijk dat regelmatig vliegactiviteit van vleermuizen in het plangebied plaatsvindt. De bomenlanen kunnen fungeren als (belangrijke) vliegroutes voor vleermuizen.
In de bomen op de ontwikkelingslocaties zijn geen holen waargenomen die als vleermuisverblijfplaats kunnen dienen. Vanwege de lege spouwmuren met enkele open stootvoegen en grote ruimten in de muren en het dak van de bebouwing en de aanwezigheid van pannendaken is het niet uit te sluiten dat de aanwezige boerderijen op locaties 1 en 2 gebruikt worden als verblijfplaats voor vleermuizen.
De te slopen gebouwen op de overige locaties (5, 13, 14) zijn vanwege het ontbreken van open stootvoegen en/of toegankelijkheid tot spouwmuren, dakpannen, loodslabben en betimmering niet geschikt voor het herbergen van vleermuisverblijfplaatsen. Op de locaties 8/9 en 16 zijn mogelijk wel vleermuizenverblijfplaatsen aanwezig, maar deze gebouwen zijn al fysiek gesplitst. Op deze locaties wordt alleen het bestemmingsplan gewijzigd.

Overige zoogdieren
Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied drie hazen waargenomen in de velden rond de locaties 17 en 18. Op locaties 18 zijn sporen waargenomen (wissels, graafsporen en pootafdrukken) van vermoedelijk das. Op locatie 19 is een dassenburcht aanwezig. De bewoners van de locatie hebben de das recentelijk (april 2021) met een wildcamera vastgelegd.
Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen het plangebied de volgende grondgebonden zoogdiersoorten zijn waargenomen: egel, haas, huisspitsmuis en ree (alle §3.3 Wnb). Op een afstand van nul tot één kilometer van de buitenste grens van het plangebied zijn bever (§3.2 Wnb), algemene muizen, das, eekhoorn, konijn, steenmarter, vos en waterspitsmuis (alle §3.3 Wnb) waargenomen.

Het plangebied kan (onderdeel van) het leefgebied vormen van grondgebonden zoogdieren das, bunzing, egel, hermelijn, konijn, vos, wezel, algemene (spits)muizensoorten en steenmarter (alle §3.3 Wnb).

Voor bever zijn in het plangebied geen geschikt locaties aanwezig waar geschikt oppervlaktewater en voldoende foerageergebied aanwezig zijn. De aanwezigheid van bever in het plangebied is uit te sluiten. Van steenmarter en bunzing zijn geen nesten of holen waargenomen op de ontwikkelingslocaties. Het is derhalve redelijkerwijs uit te sluiten dat vaste verblijfplaatsen van deze dieren op deze locaties aanwezig zijn.
Op locatie 19, de locatie waar de landschappelijke inrichting is beoogd, is een dassenburcht aanwezig. Het talud waarin de burcht aanwezig is en de vijver worden niet aangepast, en blijven geheel behouden.

Van konijn, hermelijn, wezel en egel zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen op de meeste ontwikkelingslocaties. Vanwege de hoeveelheid vegetatie die

aanwezig is op ontwikkelingslocatie 10, is het echter niet uit te sluiten dat zich hier verblijfplaatsen van deze soorten bevinden. Ook op locatie 19 is veel vegetatie aanwezig in de vorm van (groenblijvende) struiken en bomen, waardoor de aanwezigheid van deze soorten niet kan worden uitgesloten.

In de houtsingel op de grens tussen locatie 3 en 2 (Laar 27) was vanwege de aanwezige dekking geschikt als leefgebied voor wezel en hermelijn, maar dat was beperkt tot de houtsingel. De houtsingel is inmiddels afgezet en het is niet duidelijk of voldoende ondergroei aanwezig is om als onderdeel van het leefgebied van deze soorten te kunnen dienen. Ze kunnen dan foerageren tussen de varkensstallen en eventueel op de akker. Op locaties 2 en 3 zijn de foerageermogelijkheden voor wezel en hermelijn zeer marginaal. De aanwezigheid van verblijfplaatsen is hier uit te sluiten.

Effectbeoordeling

Vleermuizen

De bebouwing op locatie 1 en 2 gebruikt wordt als paarverblijfplaats door gewone dwergvleermuis (Staro, 2018). Wanneer deze bebouwing wordt gesloopt worden verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd en individuen gedood.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Vooral de opgaande groenstructuren zijn hiervoor geschikt. De groenstructuren blijven in het plangebied grotendeels behouden en worden plaatselijk versterkt. De voorgenomen ontwikkelingen zullen derhalve geen invloed hebben op de functie van het plangebied als foerageergebied. Het plangebied blijft geschikt als foerageergebied voor vleermuizen tijdens en na de uitvoering van de voorgenomen plannen en in de omgeving blijft voldoende, even geschikt foerageergebied behouden.

Grondgebonden zoogdieren

Mogelijk behoort het plangebied tot het leefgebied van een aantal zoogdieren van §3.3 Wnb; bunzing, egel, hermelijn, konijn, vos, wezel, algemene (spits)muizensoorten en steenmarter.

De voorgenomen ontwikkeling heeft mogelijk een tijdelijk negatief effect op deze soorten; het leefgebied wordt tijdelijk kleiner en er is mogelijk sprake van tijdelijke verstoring. Na de werkzaamheden zal het gehele plangebied weer geschikt zijn voor de genoemde soorten en in de omgeving blijft voldoende, even geschikt leefgebied aanwezig.

Op locatie 10 is een dassenburcht aanwezig. De voorgenomen plannen (landschappelijke inrichting en aanleg en gebruik van het onderhouds- en toegangspad naar het beoogde voedselbos) hebben mogelijk een negatief effect op de burcht. Door het verstoren van de burcht door de werkzaamheden kan de burcht permanent verlaten worden. Ook kan de toename van recreanten en passanten (al dan niet met hond) een negatief effect hebben op de rust in de burcht. Het vernietigen van een burcht is een overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Op basis

van de precieze planning, werkzaamheden en inrichting dient
een mitigatieplan voor de das te worden opgesteld met daarin opgenomen de precieze maatregelen om een negatief effect op de dassenburcht te voorkomen. Indien een negatief effect op de burcht wordt voorkomen is overtreding van de Wet natuurbescherming niet noodzakelijk en hoeft geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden.

Op locatie 10 en 19 zal tijdelijk mogelijk een deel van het leefgebied van de soorten verdwijnen. Echter, door het landschappelijk inrichten van de locatie, zal in het gebied geschikt leefgebied voor de soorten behouden blijven. De voorgenomen plannen op locaties 10 en 19 kunnen vernietiging van verblijfplaatsen van konijn, egel, wezel, hermelijn en algemene (spits)muizensoorten tot gevolg hebben en er kunnen mogelijk individuen worden verwond of gedood. Het is namelijk niet uit te sluiten dat op en rond de aardenwallen en de coniferenhagen verblijfplaatsen van deze diersoorten aanwezig zijn.
Na de herinrichting van de gebieden zullen ze weer volledig geschikt zijn als leefgebied voor deze soorten.

Gezien de voorgenomen plannen op de overige ontwikkelingslocaties is het vernietigen van verblijfplaatsen van hermelijn of wezel daar niet te verwachten.

Mitigerende maatregelen
Wanneer de bebouwing op locaties 2 wordt gesloopt worden verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd en mogelijk individuen gedood. Voorafgaand aan de sloop en de werkzaamheden aan de bebouwing op locatie 2 dienen derhalve mitigerende maatregelen te worden genomen en dient een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming te worden verkregen.

Voor konijn, egel en algemene (spits)muizensoorten geldt in de provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen voor deze zoogdiersoorten. Wel geldt de zorgplicht voor deze soorten. Dit betekent dat bij handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor aanwezige dieren, negatieve gevolgen zoveel mogelijk moeten worden voorkomen dan wel beperkt.

Voor wezel en hermelijn geldt deze vrijstelling niet. Echter, omdat plangebieden op locaties 10 en 19 (enige locaties waar mogelijk verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig zijn) slechts een zeer kleine oppervlakte betreft, kleiner dan 1 ha, is het volgens de Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming van de Provincie Noord-Brabant niet noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren naar deze diersoort. Het is wel verplicht om mitigerende maatregelen te nemen.

Dit dient te worden gedaan door:

+ het voorzichtig verwijderen van struikvegetatie buiten het voortplantingsseizoen van kleine marters (1 maart t/m 1 september).
+ bij maai- of graafwerkzaamheden één kant uit werken, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.
+ wanneer grondwerkzaamheden plaatsvinden, wordt het betreffende perceel een week voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt door het te maaien (10 cm boven maaiveld) en het maaisel direct af te voeren. Ook hierbij wordt één kant op gemaaid.
+ in het plangebied na herinrichting voldoende dekking te realiseren in de vorm van groene (lijn)structuren, zoals houtwallen/singels, hagen en/of takkenrillen.

Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen ten aanzien van de das dient een mitigatieplan te worden opgesteld zodra de exacte planning, werkzaamheden en inrichting bekend zijn.

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Uitkomst is afhankelijk van de definitieve stikstofberekening.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming
Op de ontwikkelingslocaties zijn geen huismussen, gierzwaluwen of roofvogels (waarvan het nest jaarrond beschermd is) aanwezig.
In het plangebied zijn meerdere steenuilterritoria aanwezig, blijkt uit onderzoek (Staro, 2018). De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op de aanwezige verblijfplaatsen of het functioneel leefgebied van de steenuilen.

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor diverse vogelsoorten. De voorgenomen plannen zullen geen negatieve effecten hebben ten aanzien vogels, mits bomen en struiken buiten het broedseizoen worden verwijderen/gesnoeid en grasland buiten het broedseizoen bouwrijp wordt gemaakt. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming
De werkzaamheden op locatie 19, kunnen een negatief effect hebben op overwinterende kamsalamander en poelkikker en, op het landhabitat en het voortplantingshabitat van deze soorten, afhankelijk van de periode van uitvoering van de werkzaamheden. Indien mitigerende maatregelen worden genomen, is een negatief effect op de poelkikker en kamsalamander en overtreding van de Wet natuurbescherming uit te sluiten.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Negatieve effecten op het foerageergebied zijn redelijkerwijs uit te sluiten. Na de uitvoering van de werkzaamheden is het plangebied nog steeds even geschikt als foerageergebied en ook in de directe omgeving blijft voldoende alternatief, even geschikt, foerageergebied behouden.
Wanneer de bebouwing op locatie 2 wordt gesloopt, wordt een paarverblijfplaats van vleermuizen vernietigd en worden mogelijk individuen gedood. Voorafgaand aan de sloop en de werkzaamheden aan de bebouwing op locatie 2 dienen derhalve mitigerende maatregelen te worden genomen en dient een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming te worden verkregen.

Soorten van paragraaf 3.3. van de Wet natuurbescherming
Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen ten aanzien van de das(senburcht) dient een mitigatieplan te worden opgesteld.

Voor konijn, egel en algemene (spits)muizensoorten geldt in de provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen voor deze zoogdiersoorten. Wel geldt de zorgplicht voor deze soorten. Dit betekent dat bij handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor aanwezige dieren, negatieve gevolgen zoveel mogelijk moeten worden voorkomen dan wel beperkt.
Voor wezel en hermelijn geldt deze vrijstelling niet. Echter, omdat plangebied locatie 10 slechts een zeer kleine oppervlakte betreft, kleiner dan 1 ha, is het volgens de Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming van de Provincie Noord-Brabant niet noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren naar deze diersoort. Het is wel verplicht om mitigerende maatregelen te nemen.

Het is niet aannemelijk, maar niet geheel uit te sluiten dat grote modderkruiper voorkomt in de landbouwsloten die langs de RvR-kavels lopen. Het dempen van een klein deel van de landbouwsloten ter plaatse van een inrit heeft geen negatief effect op grote modderkruiper indien mitigerende maatregelen worden genomen.

De amfibiesoorten gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander, Alpenwatersalamander en bastaardkikker gebruiken het grasland in het plangebied mogelijk als landhabitat.
Als gevolg van de voorgenomen plannen kunnen exemplaren van deze soorten worden verstoord en verdwijnt tijdelijk mogelijk land- en overwinteringshabitat. Voor de amfibiesoorten gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander en bastaardkikker geldt in provincie Noord-Brabant, in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Wel blijft voor deze soorten de zorgplicht gelden. Dit betekent dat bij handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor aanwezige dieren, negatieve gevolgen zoveel mogelijk moeten worden voorkomen dan wel beperkt.
Voor Alpenwatersalamander geldt geen vrijstelling. De werkzaamheden op locatie 19, kunnen een negatief effect hebben op overwinterende Alpenwatersalamander en op het landhabitat en het voortplantingshabitat, afhankelijk van de periode van uitvoering van de werkzaamheden. Indien mitigerende maatregelen worden genomen, is een negatief effect op Alpenwatersalamander en overtreding van de Wet natuurbescherming uit te sluiten.

5.3 Vervolgstappen en mitigerende maatregelen

De volgende maatregelen en vervolgstappen dienen te worden genomen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

1. De vegetatie (bomen, struiken, grasland) in het plangebied wordt verwijderd buiten het broedseizoen van vogels. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
2. Voorafgaand aan de sloop van de bebouwing op locatie 2 (Laar 27) dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen t.a.v. vleermuizen.
3. Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen ten aanzien van de das(senburcht) dient een mitigatieplan te worden opgesteld.
4. Voor algemeen voorkomende soorten amfibieën en zoogdieren wordt voldaan aan de zorgplicht. Dit kan gedaan worden door het voorzichtig verwijderen van struikvegetatie langs de sloten en materialen in het plangebied. Ook dienen aangetroffen dieren voorzichtig te worden verjaagd of verplaatst tot buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden.
5. op locatie 10 dienen mitigerende maatregelen te worden genomen voor wezels
   - het voorzichtig verwijderen van struikvegetatie buiten het voortplantingsseizoen van kleine marters (1 maart t/m 1 september).
   - bij maai- of graafwerkzaamheden één kant uit werken, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.
   - wanneer grondwerkzaamheden plaatsvinden, wordt het betreffende perceel een week voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt door het te maaien (10 cm boven maaiveld) en het maaisel direct af te voeren. Ook hierbij wordt één kant op gemaaid.
   - in het plangebied voldoende dekking realiseren in de vorm van groene (lijn)structuren, zoals houtwallen/singels, hagen en/of takkenrillen.
6. In verband met de mogelijke aanwezigheid van Alpenwatersalamander, kamsalamander en poelkikker:
   - De poel blijft behouden in de oorspronkelijk staat.
   - Het uitvoeren van graafwerkzaamheden aan oevers, in vegetaties en rond struiken en bomen plaatsvindt in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soort. De overwinteringsperiode duurt van 1 oktober – 15 maart.
   - Bij snoeien/dunnen in de periode 1 november – 15 maart, worden potentiële verblijfplaatsen in bladhopen en holen, ruimten onder boomstroken et cetera opgespoord en ongemoeid gelaten.
7. Het dempen van een klein deel van de landbouwsloten ter plaatse van een inrit heeft geen negatief effect op grote modderkruiper mits:
   - een voldoende grote duiker onder de inrit wordt geplaatst, die jaarlijks wordt onderhouden.
   - Werkzaamheden worden uitgevoerd als de sloot droog is gevallen.
   - Of in de winterrustperiode als grote modderkruipers in diepere delen van de sloten verblijven.
   - voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden (maximaal een week) de vegetatie in de sloot (boven de bodem) wordt gemaaid ter plaatse van de inrit, zodat dat deel van de sloot ongeschikt wordt voor grote modderkruipers.
   - Hiervoor een ecologisch werkprotocol wordt opgesteld.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander	§3.3 Wnb	Land– en overwinterings-habitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	Voldoen aan de zorgplicht, zie §4.2.5
Alpenwater-salamander, kamsalamander, poelkikker	§3.3 Wnb en §3.2 Wnb	Land– en overwinterings-habitat	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Werken buiten kwetsbare perioden, en behouden poel, zie §5.3
Grote modderkruiper	§3.3 Wnb	Leefgebied	Mogelijk	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Aanleggen duiker onder inritten en ongeschikt maken watergangen voor werkzaamheden, zie §5.3
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Foerageer- en broedgebied	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Verwijderen en/of snoeien van vegetatie buiten het broedseizoen
Steenuil	§3.1 Wnb (nest jaarrond beschermd)	Foerageer- en broedgebied	Ja	Nee	-
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Foerageer-gebied	Nee	-	-
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Vaste rust- en verblijfplaatsen	Ja	Ja	Ontheffing aanvragen en mitigerende maatregelen nemen
Egel, konijn, algemene muizensoorten	§3.3 Wnb	Leefgebied en verblijfplaatsen	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Voldoen aan de zorgplicht, zie §5.3
Wezel en hermelijn	§3.3 Wnb	Leefgebied en verblijfplaatsen	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Zie §5.3
Das	§3.3 Wnb	Leefgebied en verblijfplaatsen op locatie 19	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen mitigatieplan	Opstellen mitigatieplan en voorkomen overtreding Wnb

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- Cuppen J.G.M. & Koese B, 2005. De gestreepte waterroofkever Graphoderus bilineatus in Nederland: een eerste inhaalslag november 2005.
- Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- Natura 2000-gebieden, www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx, 24-05-2018
- Natuurbeheerplan, provincie Noord-Brabant, https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan, 24-05-2018
- NDFF - quickscanhulp.nl 25-06-2018 11:13:35
- http://www.netwerkecologischemonitoring.nl/dataloket
- www.compendiumvoordeleefomgeving.nl
- www.eis-nederland.nl
- www.libellennet.nl
- www.soortenbank.nl
- www.telmee.nl
- www.vlindernet.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming
In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming
Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.
De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

+ Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
+ Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
+ Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	**Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)**	**Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)**
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht
Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale gebieden.
De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:
+ oriëntatiefase (en vooroverleg);
+ verslechterings- en verstoringstoets;
+ passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolgprocedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.
Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:
+ er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
+ er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
+ er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:
+ of deze kans reëel is en
+ of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.
De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het

beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.
De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.

Staro

NATUUR EN BUITENGEBIED

Effectbeoordeling ontwikkelingslocaties op aanwezige steenuilterritoria te Berlicum

Rapportnummer 18-0336

www.starobv.nl

Effectbeoordeling ontwikkelingslocaties op aanwezige steenuilterritoria te Berlicum

3 juli 2019

Rapportnummer:	P18-0336
Opdrachtgever:	Pouderoyen Compagnons Dhr. Koopmans Sint Stevenskerkhof 2 6511 VZ Nijmegen
Uitgevoerd door:	Staro Natuur en Buitengebied Lodderdijk 38a 5421 XB Gemert tel. 0492-450161 fax. 0492-450162 www.starobv.nl
Veldonderzoek:	S. van Lierop en M. Benders
Auteur:	S. van Lierop
Kwaliteitscontrole:	N. Arts-Smits

Inhoud

1 Inleiding 4
1.1 Aanleiding 4
1.2 Doel 4
1.3 Aanpak 4
1.4 Leeswijzer 4
1.5 Dankwoord 5

2 Plangebied 6
2.1 Ligging en beschrijving van het plangebied 6
2.2 Voorgenomen plannen 6

3 Methode 8
3.1 Verzameling van verspreidingsgegevens over steenuilen in de directe omgeving 8
van het plangebied 8
3.1.1 Quickscan gebiedsvisie Laar-Nieuw Laar 8
3.1.2 Inventarisatie territoriale steenuilen 8
3.1.3 Aanvullende gegevens 9
3.2 Bepaling ligging van relevante steenuilterritoria ten opzichte van het plangebied 9
3.3 Effectbepaling van voorgenomen plannen op de aanwezige steenuilterritoria 9
3.4 Effectbeoordeling van voorgenomen plannen en advisering vervolgstappen 10

4 Verspreidingsgegevens steenuil 11
4.1 Verspreidingsgegevens Arts-Smits 2018 11
4.2 Inventarisatie territoriale steenuilen 11
4.3 Gegevens Uilenwerkgroep Middelrode-Berlicum 12
4.4 Aanvullende gegevens 12

5. Territoriumbepaling steenuil 13

6. Effectbepaling van voorgenomen plannen op de aanwezige steenuilterritoria 15
6.1 Geschiktheidsbeoordeling percelen binnen het plangebied 15
6.2 Werkzaamheden voortvloeiend uit de gebiedsvisie in de omgeving steenuilterritoria 17

7. Effectbeoordeling voorgenomen maatregelen 21
7.1 Effectbeoordeling afzonderlijke territoria 21
7.1.1 Steenuilterritorium 1 21
7.1.2 Steenuilterritorium 2 21
7.1.3 Steenuilterritorium 4 22
7.1.4 Steenuilterritorium 6 22
7.1.5 Steenuilterritorium 7 22
7.2 Vervolgstappen 22

8. Conclusies en aanbevelingen 24
8.1 Conclusies 24
8.2 Aanbevelingen 24

Geraadpleegde bronnen 25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de uitvoering van de gebiedsvisie in het gebied Laar – Nieuw Laar te Berlicum heeft de opdrachtgever haar plannen laten toetsen aan de Wet natuurbescherming (Arts-Smits, 2019). Uit deze toetsing is gebleken dat het plangebied mogelijk deel uitmaakt van steenuilterritoria. Uitvoering van de gebiedsvisie in het plangebied leidt hierdoor mogelijk tot het vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen of functioneel leefgebied van steenuilen. Hiervoor is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig. Opdrachtgever heeft Staro Natuur en Buitengebied gevraagd een effectbeoordeling uit te voeren naar de impact van de plannen op de aanwezige steenuilterritoria.

1.2 Doel

Het doel van dit onderzoek is een beoordeling van de effecten voortvloeiend uit de plannen beschreven in de gebiedsvisie Laar – Nieuw Laar op de aanwezige steenuilterritoria. Op basis van deze beoordeling kan geadviseerd worden welke maatregelen de opdrachtgever dient te nemen om de plannen zodanig uit te voeren, dat er geen verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming worden overtreden.

1.3 Aanpak

Ter uitvoering van de effectbeoordeling zijn de volgende stappen doorlopen.

+ Verzameling van verspreidingsgegevens over steenuilen in de directe omgeving van het plangebied.
+ Bepaling ligging van relevante steenuilterritoria ten opzichte van het plangebied.
+ Effectbepaling van voorgenomen plannen op de aanwezige steenuilterritoria.
+ Effectbeoordeling van voorgenomen plannen en advisering vervolgstappen.

Aan de hand van informatie voortkomend uit deze stappen is deze rapportage opgesteld. Deze rapportage vormt de basis en onderbouwing waarmee een ontheffingsaanvraag kan worden ingediend bij het bevoegd gezag.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het plangebied en de voorgenomen plannen besproken. De methode wordt uiteen gezet in hoofdstuk 3. De in hoofdstuk 4 gepresenteerde verspreidingsgegevens van steenuilen worden in hoofdstuk 5 vertaald naar territoria. Hoofdstuk 6 en 7 bevatten de effectbepaling- en beoordeling.

1.5 Dankwoord

Voor de totstandkoming van deze rapportage is gebruik gemaakt van gegevens van de Uilenwerkgroep Middelrode – Berlicum. Speciaal woord van dank gaat uit naar de heren Kastelein en Smetsers, voor het aanleveren van gegevens

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving van het plangebied

Het plangebied ligt rondom het gehucht Laar ten oosten van Berlicum in de gemeente Sint-Michielsgestel. Het gebied waar de maatregelen voortvloeiend uit de gebiedsvisie worden uitgevoerd, bestaan uit een afwisseling van woonkavels en agrarische percelen. In het gebied liggen negen argarische bouwvlakken, waarvan zeven de titel “intensieve veehouderij” hebben. In het gebied is perceelsrandbeplanting nauwelijks aanwezig. Wel is laanbeplanting aanwezig langs de wegen. Tevens loopt de Wambergschebeek door het gebied. Op 12 locaties gaat herinrichting van het perceel plaatsvinden. De ligging van het plangebied in de wijdere omgeving is weergegeven in figuur 1.

figuur 1. Ligging plangebied van de gebiedsvisie (bron: Google Maps)

2.2 Voorgenomen plannen

Gemeente Sint-Michielsgestel is voornemens om in het gebied Laar – Nieuw Laar te Berlicum:

- de bomenlanen te versterken;
- de drie kruispunten meer zichtbaar te maken, onder andere door laanbeplanting te versterken;
- de percelen van de twee grotere varkensbedrijven, waar uitbreiding van stallen is voorzien, landschappelijk in te passen;
- de Wambergschebeek op te waarderen;
- Ruimte voor Ruimte-kavels te realiseren;
- een aantal stallen te slopen en
- boerderijen te splitsen.

Zie figuur 2 en 3 op de volgende pagina voor de voorgenomen plannen.

figuur 2. Visiekaart Laar – Nieuw Laar

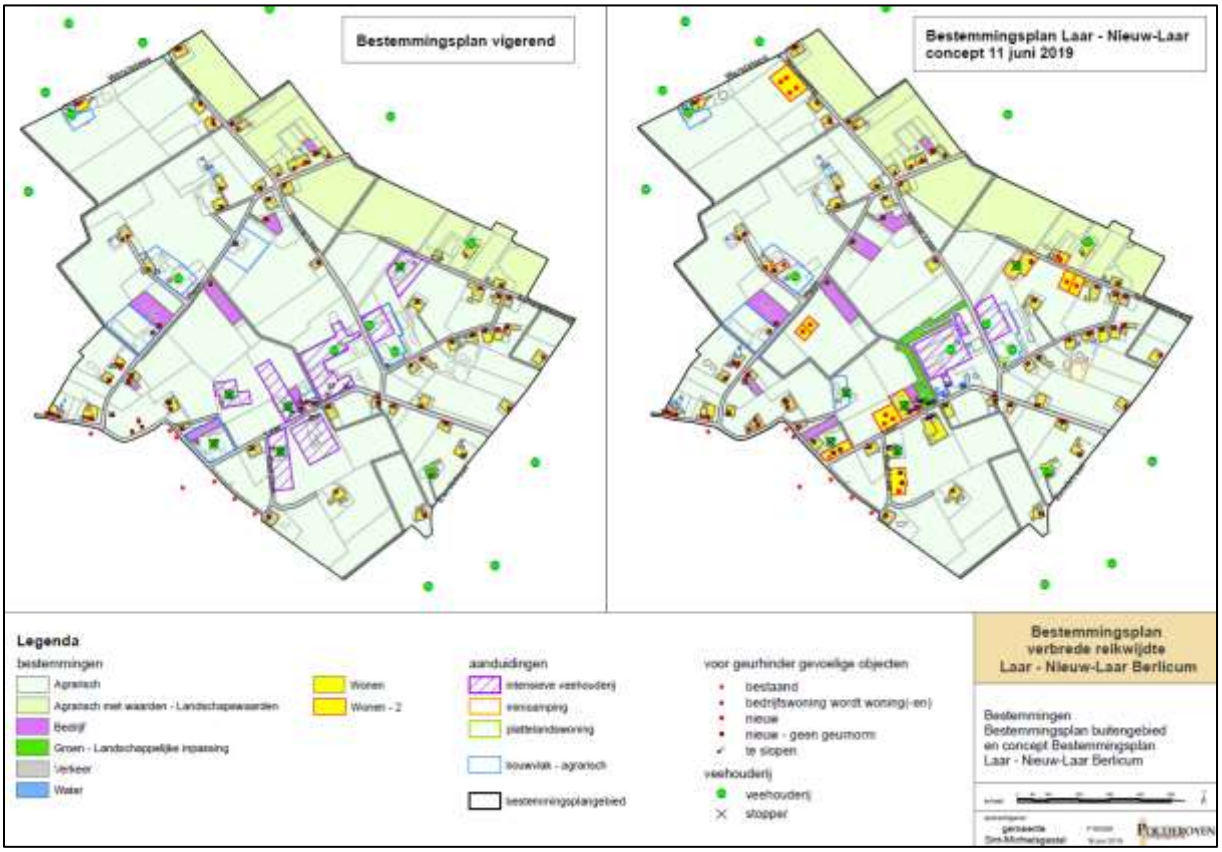

figuur 3. Voorgenomen plannen bestemmingsplan Laar – Nieuw Laar

3 Methode

In deze rapportage worden de effecten voortvloeiend uit de plannen, beschreven in de gebiedsvisie Laar – Nieuw Laar, op de eventuele aanwezige steenuilterritoria beoordeeld. Hieronder wordt de gehanteerde methode per deelstap beschreven.

3.1 Verzameling van verspreidingsgegevens over steenuilen in de directe omgeving van het plangebied

Om inzicht te krijgen in de verspreiding van steenuilterritoria zijn verspreidingsgegevens van steenuilen verzameld in de omgeving van het plangebied. De steenuilterritoria die in beeld worden gebracht liggen binnen een voorgedefinieerd 'zoekgebied steenuil'. Dit zoekgebied beslaat het plangebied, en enkele percelen die niet toebehoren aan de percelen van de gebiedsvisie. De verspreidingsgegevens van steenuilen zijn verzameld aan de hand van:

+ Quickscan gebiedsvisie Laar-Nieuw Laar
+ Inventarisatie territoriale steenuilen
+ Aanvullende gegevens

3.1.1 Quickscan gebiedsvisie Laar-Nieuw Laar

In Arts-Smits 2018 zijn relevante waarnemingen van steenuilen op hoofdlijnen beschreven welke gebruikt zijn voor de beoordeling of uitvoering van de gebiedsvisie Laar – Nieuw Laar strijdig is met verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming. De relevante waarnemingen zijn verzameld door middel van bronnenonderzoek aan de hand van de volgende bronnen:

- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF);
- het dataloket van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM);
- Waarneming.nl;
- Verspreidingsatlas.nl;
- Telmee.nl;
- Diverse verspreidingsatlassen.

3.1.2 Inventarisatie territoriale steenuilen

Om een beeld te krijgen van de lokale steenuilpopulatie zijn er drie avondbezoeken afgelegd in het plangebied (tabel 1). Door middel van het afspelen van geluid is getracht reacties te ontlokken aan (territoriale) steenuilen. Territoriumindicerende waarnemingen van steenuilen zijn genoteerd, en meegenomen in de effectbeoordeling. De karteerrondes vonden plaats tussen 26 maart en 23 april 2019 in goede weersomstandigheden.

tabel 1. datum en weer tijdens de verschillende karteringsrondes

ronde	datum	tijd	weersomstandigheden
1	26 maart	19u40 t/m 21u45	zwaar bewolkt, wk 3, 6^0 C
2	9 april	20u46 t/m 22u30	licht bewolkt, wk 3, 10^0 C
3	23 april	21u10 t/m 22u45	onbewolkt, 18^0 C

3.1.3 Sporenonderzoek en habitatgeschikheidsonderzoek

Tussen 4 en 18 juni 2019 is het plangebied driemaal bezocht (tabel 2). Op 4 juni zijn gebouwen op Laar 19 en 31 geïnspecteerd op aanwezigheid van steenuilnesten en/of sporen hiervan. Op 17 en 18 juni 2019 is het plangebied doorzocht om een geschiktheidsbeoordeling van de aanwezige percelen (hst. 6.1) uit te voeren. Relevante aanwijzingen voor de aanwezigheid van steenuilterritoria, zoals foeragerende juvenielen of braakballen, zijn tijdens deze bezoeken genoteerd.

3.1.4 Contact lokale Uilenwerkgroep

Naast de verzameling van eigen data is er op 19 juni 2019 overleg geweest met dhr. Kasteleijn en dhr. Smetsers van de Uilenwerkgroep Berlicum – Middelrode. De aangeleverde gegevens, zoals bezette nestkasten, of andere territoriumindicerende waarnemingen, van de uilenwerkgroep zijn meegenomen in deze effectbeoordeling.

tabel 2. bezoekgegevens veldbezoek nesten en geschiktheidsbeoordeling

datum	tijd	doel
4 juni	13u30 t/m 15u	Zoeken naar (aanwijzingen) van nesten
17 juni	17u30 t/m 20u	Geschiktheidsbeoordeling percelen plangebied
18 juni	17u30 t/m 20u	Geschiktheidsbeoordeling percelen plangebied

3.2 Bepaling ligging van relevante steenuilterritoria ten opzichte van het plangebied

Aan de hand van de verzamelde verspreidingsgegevens is de omvang van de broedpopulatie bepaald. Hiervoor zijn verzamelde gegevens geïnterpreteerd conform de methode beschreven in de inventarisatiehandleiding van Stone[1], Vergeer *et al.,* 2016 en het kennisdocument steenuil (BIJ12, 2017). Een overzicht van aanwezige territoria vormt het resultaat van deze beoordeling.

Op basis van bovenstaande interpretatie zijn de verwachte nestlocatie en territoriumgrenzen bepaald. Deze territoria zijn weergegeven op kaart (figuur 4). De gemodelleerde territoria benaderen de werkelijke territoriumgrenzen. Immers, op basis van huidig onderzoek is het niet mogelijk de exacte territoriumgrenzen te achterhalen. In deze rapportage wordt daarom gerekend met een territoriumgrootte van 30 hectare (BIJ12).

3.3 Effectbepaling van voorgenomen plannen op de aanwezige steenuilterritoria

Door middel van een effectbepaling is onderzocht of er essentiële onderdelen van de verschillende steenuilterritoria verloren gaan. Dit is uitgevoerd door de voorgenomen plannen binnen het zoekgebied met de ligging van de verschillende territoria te vergelijken. Speciale aandacht is gegeven aan de kwaliteit van de verschillende percelen binnen steenuilterritoria die door de voorgestelde plannen worden aangetast. Hiervoor zijn op 17 en 18 juni 2019 (tabel 2) percelen beoordeeld op geschiktheid voor de steenuil (zie kader 1).

[1] http://www.steenuil.nl/pdf/handleiding/Handleiding_07_Inventariseren.pdf

kader 1: aanpak geschiktheidsbeoordeling in (de directe omgeving van) het plangebied.

Geschiktheidsbeoordeling directe omgeving plangebied

Ten behoeve van de effectbepaling is de geschiktheid van percelen voor de steenuil binnen het plangebied bepaald. Ook de percelen tot 300 meter buiten het plangebied zijn beoordeeld op geschiktheid voor de steenuil. Aan de hand van deze afstand wordt er een overlap van minimaal 50% tussen plangebied en een eventueel steenuilterritorium gegarandeerd[2]. Immers, mocht er door ingrepen van de opdrachtgever 50% van een steenuilterritorium vernietigd worden, kan er worden gesteld dat het functionele leefgebied van die steenuil sowieso niet meer in tact is. Hierdoor treedt er een significant negatief effect op op het territorium door uitvoering van de voorgenomen plannen.

De geschiktheidsbeoordeling is uitgevoerd door in het veld de verschillende percelen te waarderen op 'goed', 'matig' of 'slecht'. Het toekennen van deze waardering gebeurt door te beoordelen in welke mate de volgende perceelkarakteristieken aanwezig zijn:

- holtebomen, nestkasten;
- perceelgrootte;
- structuurvariatie in vegetatietypes, met een afwisseling van hoge en lage vegetaties;
- verwachte prooiaanbod;
- zitposten.

3.4 Effectbeoordeling van voorgenomen plannen en advisering vervolgstappen

Op basis van de effectbepaling is beoordeeld of verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming worden overtreden. Op basis van deze beoordeling wordt geadviseerd welke vervolgstappen de opdrachtgever bij uitvoering van de huidige plannen dient te nemen.

[2] De maximale territoriumgrootte van een steenuil bedraagt 30 hectare (BIJ12 2017), waarbij de straal van het cirkelvormige territorium 300 meter bedraagt.

4 Verspreidingsgegevens steenuil

4.1 Verspreidingsgegevens Arts-Smits 2018

Arts-Smits 2018 concludeerde dat er mogelijk steenuilterritoria aanwezig waren binnen het plangebied. Tijdens het veldbezoek ten behoeve van deze quickscan zijn geen territoriumindicerende waarnemingen van steenuilen gedaan.

4.2 Inventarisatie territoriale steenuilen

Tijdens de drie inventarisatierondes zijn er 18 territoriumindicerende waarnemingen van steenuilen gedaan, zie figuur 4 en tabel 3. Hiervan lagen er twee net buiten het

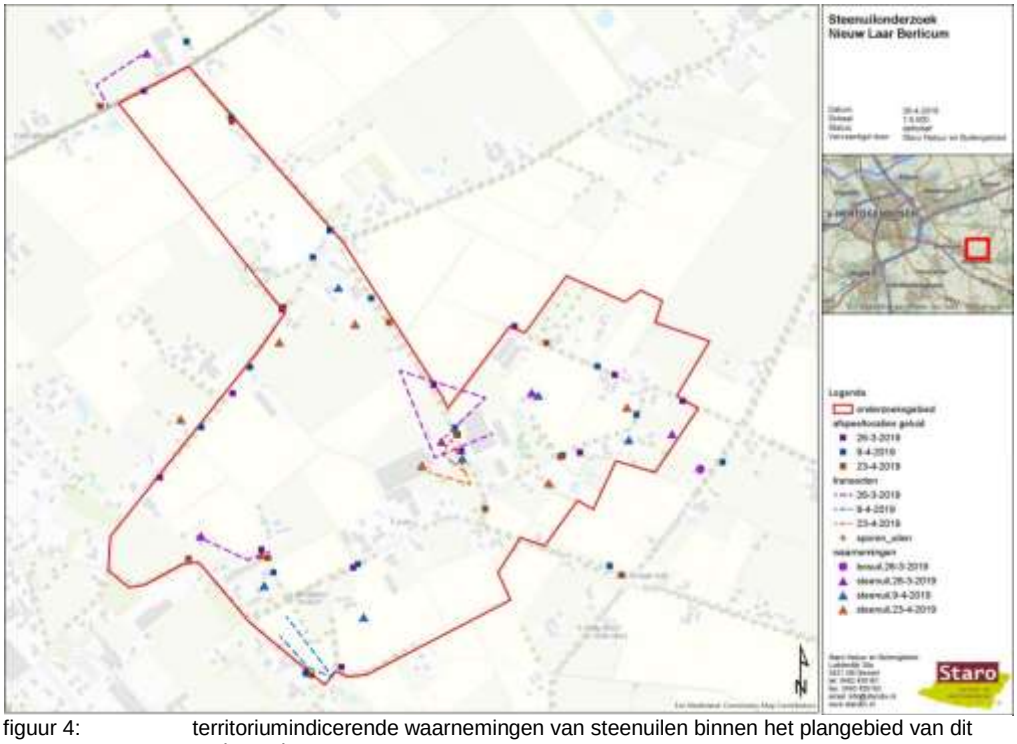

figuur 4: territoriumindicerende waarnemingen van steenuilen binnen het plangebied van dit onderzoek

zoekgebied, maar alle binnen het onderzoeksgebied, zie kader 1. Het totale aantal waarnemingen op 9 en 23 april lag op 7, terwijl er slechts 4 waarnemingen van steenuilen werden gedaan op 26 maart.

tabel 3: territoriumindicerende waarnemingen van steenuilen tijdens de karteerrondes

datum	aantal waarnemingen	buiten plangebied
26 maart	4	1
9 april	7	0
23 april	7	1

Op 9 en 23 april werden tweemaal 3 elkaar uitsluitende waarnemingen van territoriale steenuilen gevonden in het deelgebied Roode sok, ten oosten van deelgebied Laar.

4.3 Gegevens Uilenwerkgroep Middelrode-Berlicum

Op basis van contact met de Uilenwerkgroep Middelrode - Berlicum zijn gegevens verzameld over de locatie van bezette steenuilkasten. Ook zijn eventuele aanwijzingen voor steenuilterritoria (door bezoek van nestkasten in een eerder stadium) verzameld, zie tabel 4.

tabel 4: territoriumindicerende gegevens aangeleverd door de Uilenwerkgroep Berlicum-Middelrode

locatie	omschrijving	nest/territorium	afstand tot plangebied
Koesteeg 19	bewoonde kast met braakballen	territorium	300 mtr
Laar 19	3 jonge steenuilen	nest	in plangebied
Nieuw laar 16	paar steenuilen en kapot ei	nest	In plangebied
Mouterij 11	10 braakballen van steenuil	territorium	970 mtr
Werststeeg 42	braakballen van steenuil	territorium	5 mtr

In totaal vond de uilenwerkgroep twee bezette nestkasten die beide binnen het plangebied lagen. Van drie nestkasten wordt vermoed dat er steenuilen in nestelden. Echter, door het ontbreken van eieren en juvenielen kan dit niet met zekerheid worden gesteld.

4.4 Aanvullende gegevens

Op 18 juni werd er door een medewerker van Staro Natuur en Buitengebied een foeragerende juveniele steenuil aangetroffen in het grasland ten zuiden van Nieuw Laar 16.

5. Territoriumbepaling steenuil

Op basis van de verzamelde waarnemingen is geoordeeld dat zeven territoria zich deels of geheel binnen het plangebied bevinden, zie figuur 5 en tabel 5.

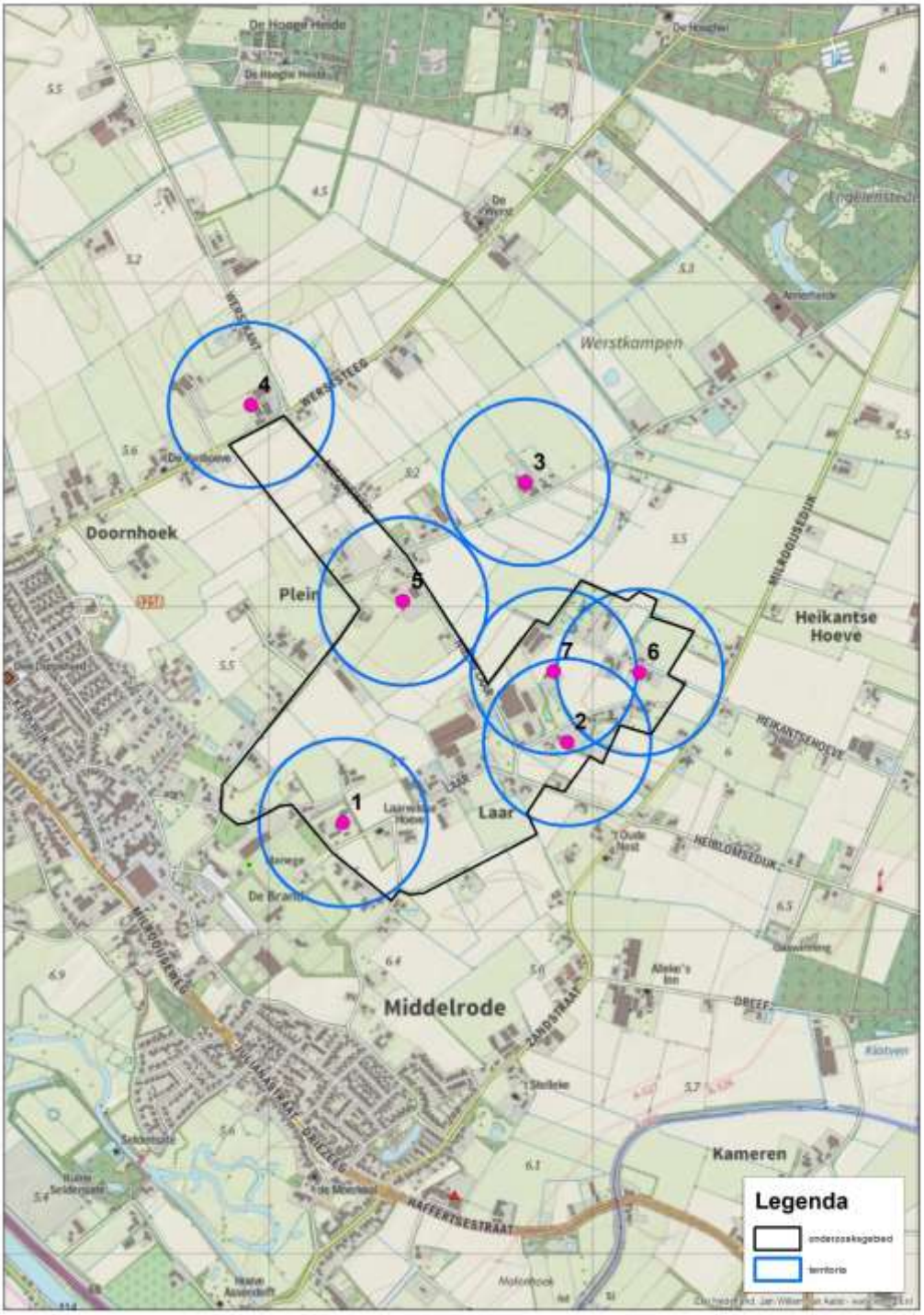

figuur 5. ligging steenuilterritoria binnen het zoekgebied

Territoria 1 en 2 zijn bepaald aan de hand van bezette nestkasten. Ook bij de bepaling van territorium 3 vormt een bewoonde nestkast de aanleiding voor het vaststellen van het steenuilterritorium. Het territorium op Plein 30 (territorium 5) is bepaald aan de hand van

meerdere uitsluitende waarnemingen van territoriale steenuilen, en de waarneming van een juveniele steenuil op 18 juni.

Aan de hand van meerdere uitsluitende waarnemingen op 9 en 23 april, kan worden gesteld dat de directe omgeving van het territorium op Nieuw Laar 16 ruimte biedt aan drie territoria. Het op elkaar reageren van verschillende territoriumhouders tijdens karteerrondes op 9 en 23 april duidt erop dat er hoge dichtheid aan steenuilterritoria aanwezig is binnen het zoekgebied.

tabel 5: vastgestelde territoria, territoriumlocatie en grondslag voor deze territoria

territorium	locatie	grondslag
1	laar 19	bezette nestkast en meerdere geluidswaarnemingen
2	nieuw laar 16	bezette nestkast en uitsluitende waarnemingen
3	koesteeg 19	bewoonde nestkast
4	werststeeg 42	braakballen van de steenuil
5	plein 30	juveniele steenuil en uitsluitende waarnemingen
6	nieuw laar 33	uitsluitende waarnemingen
7	nieuw laar 25	uitsluitende waarnemingen

De ligging van de territoria, zoals gepresenteerd in figuur 5 benadert de exacte ligging van de steenuilterritoria. Aangezien steenuilterritoria elkaar in werkelijkheid niet overlappen, kan er worden verwacht dat de ligging van de territoria meer verspreid is dan weergegeven op figuur 5. Naar alle waarschijnlijkheid vormen de locaties waar steenuilen al roepend (figuur 3) zijn aangetroffen de randen van verschillende steenuilterritoria. Territorium 2 strekt zich naar verwachting meer uit richting het zuidwesten van de huidige positie, terwijl territorium 6 en 7 zich meer uitstrekken in respectievelijk noordoostelijke (territorium 6) en noordelijke (territorium 7) richting.

6. Effectbepaling van voorgenomen plannen op de aanwezige steenuilterritoria

Door uitvoering van de maatregelen ten behoeve van de gebiedsvisie Laar-Nieuw Laar kunnen negatieve effecten op de afzonderlijke steenuilterritoria liggend binnen het plangebied ontstaan. Ook kan een cumulatief effect op de steenuilpopulatie als geheel optreden. In dit hoofdstuk worden de te verwachten effecten vergeleken met de kwaliteit van de percelen behorend tot de verschillende territoria. Hiermee kan het effect van de maatregelen op de afzonderlijke territoria, alsmede de populatie als geheel worden bepaald. Navolgend worden de resultaten van de geschiktheidsbeoordeling, alsmede de effecten van maatregelen op territoria en de lokale steenuilpopulatie gepresenteerd.

6.1 Geschiktheidsbeoordeling percelen binnen het plangebied

Op basis van de uitgevoerde geschiktheidsbeoordeling kan worden geconcludeerd dat de kwaliteit van de verschillende percelen binnen de vastgestelde territoria over het algemeen de kwalitatief beste percelen binnen het plangebied vormen, zie figuur 6 op de volgende pagina. De afwisseling van korte en lange graslandvegetaties, de aanwezigheid van verschillende gewastypes, de kleinschaligheid van het landschap, de aanwezigheid van veel rommelige onbenutte perceelhoeken in combinatie met rijke aanwezigheid van zitposten verklaart dit beeld. Ook de kleinschaligheid en hoge kwaliteit van erven en tuinen helpen hierbij.

figuur 6: resultaten geschiktheidsbeoordeling (grasland)percelen binnen het onderzoeksgebied

Op basis van de vastgestelde kwaliteit van de percelen mag worden verwacht dat de oppervlakte van verschillende territoria minder groot is dan de 30 hectare welke als uitgangspunt is genomen voor de modellering van de territoria (hst. 3.2). De steenuilen hebben na verwachting een minder groot oppervlak nodig om in hun voedselvoorziening, en die van hun juvenielen, te voorzien.

6.2 Werkzaamheden voortvloeiend uit de gebiedsvisie in de omgeving van de steenuilterritoria

Op twaalf locaties binnen het plangebied zijn maatregelen voorzien als uitvloeisel van de gebiedsvisie, zie figuur 7. Per locatie wordt hieronder besproken welke maatregelen er worden uitgevoerd, een welke invloed dit heeft op de territoriumhouders, en de kwaliteit van hun leefgebied.

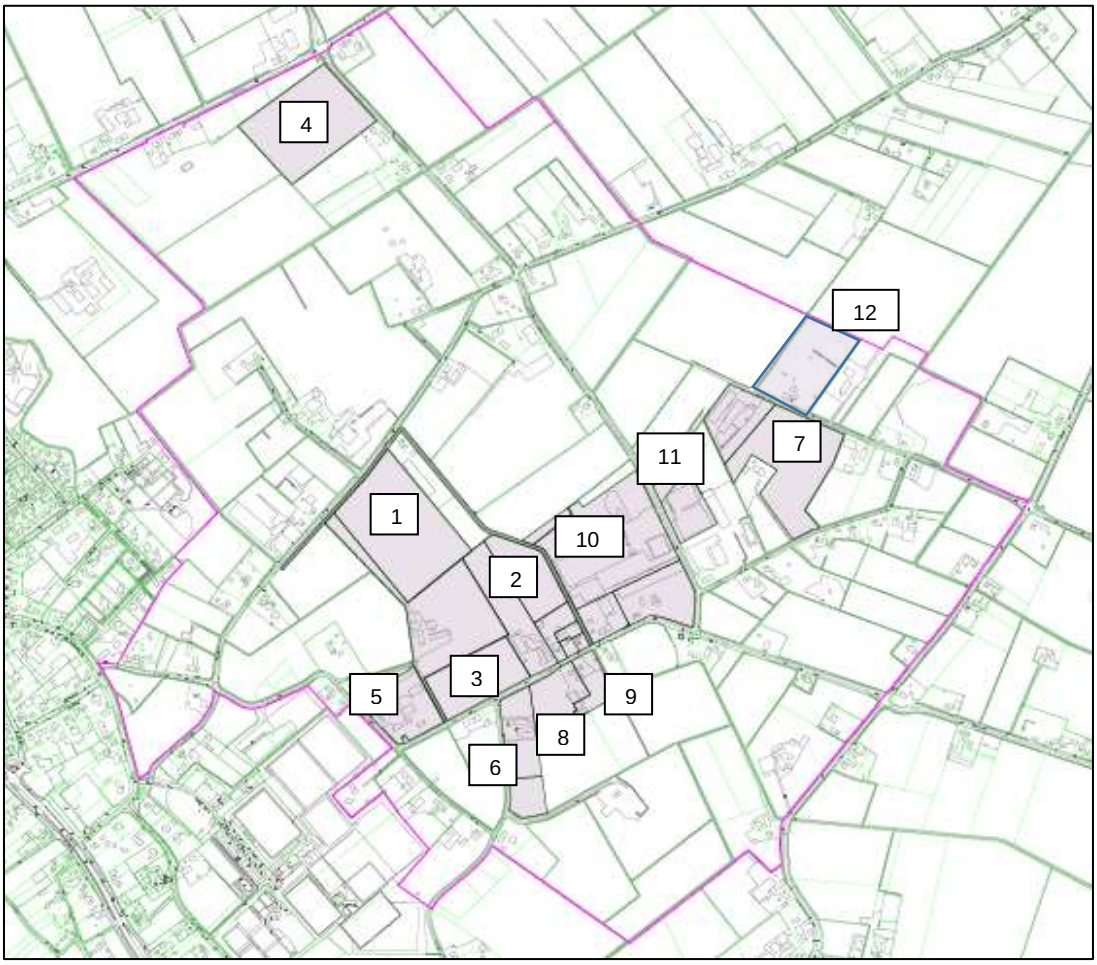

figuur 7. maatregelenlocaties binnen het plangebied

Locatie 1: Laar 11

Locatie 1 betreft een varkenshouderij waar twee stallen aanwezig zijn, en een langgevelboerderij. Rondom de boerderij ligt het erf dat deels bestaat uit verharding, en deels uit een siertuin. Ten noorden van het erf ligt een maïsakker die tevens onderdeel uitmaakt van het plangebied. De initiatiefnemer beoogd de stallen te slopen, de boerderij te splitsen en aan de noordkant van de maïsakker een Ruimte voor Ruimte-kavel te realiseren.

De siertuin en de graslanden ten zuiden van Laar 11 maken deel uit van steenuilterritorium 1. De nestkast op Laar 19 (Locatie 5) vormt al langere tijd de bezette nestkast van de territoriumhouder. De te slopen stallen, en het te splitsen woonhuis bevatten geen steenuilnest. De maïsakker maakt voor een klein gedeelte deel uit van het steenuilterritorium. Echter, omliggende percelen ten zuiden van Laar

11 zijn kwalitatief betere foerageergebieden dan de maïsakker. Het effect van verlies van de maïsakker als foerageergebied is derhalve zeer beperkt.

Locatie 2: Laar 27
Op deze locatie is een varkenshouderij aanwezig met een aantal leegstaande stallen en rondom de stallen verharding. Daarnaast is een langgevelboerderij aanwezig op het terrein met bijbehorende siertuin. De voorgenomen plannen zijn het slopen van de stallen en het splitsen van de boerderij.

De siertuin en de graslanden in de directe omgeving van Laar 27 maken deel uit van steenuilterritorium 1. Door de uitgevoerde maatregelen gaan er geen nesten verloren. Ook blijft het foerageergebied van territorium 1 en 2 behouden.

Locatie 3
Dit perceel betreft een akker met langs de weg een aantal eiken. Op de grens met Laar 19 ligt een droge greppel en een elzensingel. Op de grens met Laar 27 is een forse houtsingel aanwezig en een greppel met enkele centimeters water. Het voorgenomen plan is het realiseren van vier Ruimte voor Ruimte-kavels.

De percelen waar RvR-kavels worden gerealiseerd, maken deel uit van steenuilterritorium 1. Door de uitgevoerde maatregelen gaan er geen nesten verloren. Wel verliezen uilen van territoria 1 en 2 foerageergebied.

Locatie 4: Werststeeg
Deze locatie betreft een maïsakker omringt door veelal droogliggende sloten. Enkel in de noordoostkant is water in de sloot aanwezig. Langs de oostkant van de weg staan Amerikaanse eiken en wilde kamperfoelie. Op deze locatie zijn 4 RvR-kavels voorzien.

De percelen waar RvR-kavels worden gerealiseerd maken deel uit van steenuilterritorium 4. De uilen van territorium 4 verliezen op deze locatie foerageergebied. Echter, de kwaliteit van het foerageergebied is erg marginaal. Het effect van verlies van de maïsakker als foerageergebied is beperkt.

Locatie 5: Laar 19
Twee houten schuren ten zuiden van het plangebied dienen te worden gesloopt.
In de oostelijke schuur zitten aan de zuidkant grote en kleine ingangen op 1 meter hoogte. Aan één van de schuren hangt een steenuilenkast. In deze nestkast werden dit jaar drie pullen groot. Op de locatie van de oude schuren zijn twee nieuwe bestemmingsvlakken voor RvR-woningen gepland.

Door de sloop van de schuren verliest de steenuil de stellage waaraan nestkast is opgehangen. Deze nestlocatie wordt dus vernietigd. Ook gaat er door de voorgenomen plannen goed foerageergebied verloren.

Locatie 6: Oud Laar 17
Op de locatie Oud Laar 17 zijn drie RvR-kavels voorzien, zie foto’s 13 en 14. Deze kavels zullen worden ontsloten op de weg Oud Laar aan de zuidkant van het perceel. Tijdens de geschiktheidsbeoordeling bleken de percelen recentelijk gemaaide graslanden te bevatten. Gezien de kleinschaligheid van de omgeving, de afwisseling

van de gewassen, de aanwezigheid van braakliggende rommelhoekjes en zitposten, kan de kwaliteit van deze percelen als ‘goed’ worden bestempeld.

De percelen waar de RvR-kavels zijn gepland maken deel uit van steenuilterritorium 1. Door de ontwikkeling van RvR-kavels, verliest het steenuilpaar van territorium 1 kwalitatief goed foerageergebied. Het nest van dit steenuilpaar bevindt zich niet op de locatie van de RvR-kavels, en wordt door de werkzaamheden niet vernietigd.

Locatie 7: Schellekesveld 2

Deze locatie betreft een varkenshouderij. Het plangebied betreft een maïsakker en twee varkensstallen. Rondom de stallen is erfverharding aanwezig. De initiatiefnemer is voornemens twee gedeelten van de varkensstallen te slopen en op de akker ten zuidoosten van de stallen twee RvR-kavels te realiseren.

Locatie 7 maakt deel uit van steenuilterritorium 6, of mogelijk steenuilterritorium 7[3]. Het nest van deze steenuilen is op dit moment niet gevonden. Het slopen van stallen kan mogelijk leiden tot het vernietigen van een steenuilnest. Door het realiseren van twee RvR-kavels op de maïsakker gaat er foerageergebied voor steenuilen van territorium 6 en 7 verloren. Aangezien het plangebied hier een maïsakker betreft, en er voldoende kwalitatief beter foerageergebied beschikbaar is in de direct omgeving, is de impact van het verlies van twee stukjes maïsakker beperkt.

figuur 7: Maisakker waar twee RvR-kavels worden gerealiseerd.

Locatie 8 en 9: Laar 32 en 32a

Op deze locatie is een langgevelboerderij aanwezig die reeds fysiek is gesplitst. Op deze locatie zijn geen werkzaamheden voorzien.

[3] De territoriumgrenzen van de steenuilterritoria zijn, door de hoge dichtheid aan steenuilen, hier niet goed aan te geven.

Locatie 10: Laar 31

Op Laar 31 is een grote varkenshouderij aanwezig. Op deze locatie is een aantal grote stallen aanwezig. Rondom de stallen ligt een deel erfverharding. Ten zuiden van de stallen is weiland aanwezig. Ten oosten van de stallen ligt een grote poel met daaromheen natuurlijke begroeiing. Tevens zijn graslanden en een aarden wal aanwezig in het plangebied. De aarden wal is begroeid met ruigtekruiden van voedselrijke grond en sparren. Ten westen langs het plangebied loopt de Wambergschebeek. De initiatiefnemer is voornemens het bedrijf uit te breiden en het terrein landschappelijk in te richten. Hiervoor worden stallen gesloopt.

Laar 31 maakt deel uit van steenuilterritorium 2. Op Laar 31 zijn geen bezette steenuilkasten of andere nestgelegenheid aangetroffen. Wel wordt het perceel gebruikt als foerageergebied. De braakliggende hoeken en afwisselende vegetaties vormen goed foerageergebied voor de steenuilen. Door de uitbouw van de initiatiefnemer, en de landschappelijke inrichting van het terrein gaat foerageergebied voor de steenuilen verloren. De beste foerageergebied op de locatie lijken echter te worden behouden. Hierdoor is de impact beperkt.

Locatie 11: Nieuw laar 5a

Op deze locatie is een varkensbedrijf aanwezig. Het terrein bestaat uit een aantal grote stallen en een maïsakker. Langs de rand van de akker loopt een droge greppel met ruigtekruiden van voedselrijke grond. De initiatiefnemer is voornemens ter plaatse van de maïsakker het bedrijf uit te breiden.

Locatie 11 maakt deel uit van steenuilterritorium 7. Van dit territorium zijn geen bezette nestlocaties bekend. Door de uitbreiding van het bedrijf gaat er foerageergebied voor de steenuilen verloren. Aangezien het hier om een maïsakker gaat, en er betere foerageergebieden voorhanden zijn, is het verlies qua oppervlakte aanzienlijk, maar de kwaliteit van het foerageergebied beperkt.

Locatie 12: Schellekesveld 7

Schellekesveld 7 betreft een natuurlijk ingerichte camping. Op het terrein van de camping zijn houtsingels en divers inheemse (fruit)bomen aanwezig. Het deel van de camping waar de bouw van een woning is voorzien is betreft een terrein met een kort gemaaid gazon en een appel- en kersenboom in de zuidoosthoek van het terrein.

Locatie 12 maakt deel uit van steenuilterritorium 7, of mogelijk steenuilterritorium 6[4]. Het nest van deze steenuilen is op dit moment niet gevonden. Door de bouw van de woning wordt er geen nestlocatie vernietigd. Wel verliest het territorium goed foerageergebied.

[4] De territoriumgrenzen van de steenuilterritoria zijn, door de hoge dichtheid aan steenuilen, hier niet goed aan te geven.

7. Effectbeoordeling voorgenomen maatregelen

In deze effectbeoordeling is ervoor gekozen om niet de afzonderlijke maatregelen te toetsen aan verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, maar het effect van de gepresenteerde plannen als geheel. Immers, gezien de planologische procedure zijn de gepresenteerde plannen in samenhang met elkaar ontwikkeld. Het eventueel uitsluiten van maatregelen op één locatie raakt daarmee ontwikkelingen op andere locaties binnen het plangebied. Vanwege deze keuze worden de effecten daarom op territoriumniveau besproken.

7.1 Effectbeoordeling afzonderlijke territoria

In dit deel van de rapportage worden de effecten van de uitgevoerde maatregelen beschreven voor een aantal steenuilterritoria. Vanwege het uitblijven van effecten op steenuilterritorium 3 en 5, worden deze territoria hier niet besproken.

7.1.1 Steenuilterritorium 1

Bij steenuilterritorium 1 is vernietiging van foerageergebied en vernietiging van de nestlocatie aan de orde (tabel 6). Tijdens werkzaamheden ten behoeve van ontwikkelingen op locatie 1, 3, 5 en 6 kunnen de steenuilen worden verstoord.

tabel 6: effectbeoordeling territorium 1

Effect	Omvang	Locatie maatregelen
Vernietiging foerageergebied	Beperkt	1, 3
	Aanzienlijk	5, 6
Vernietiging nestlocatie		5
Verstoring		1, 3, 5,6

Bij uitvoering van de plannen kan territorium 1 niet in stand worden gehouden. Naast vernietiging van de nestlocatie gaat er een ruime hoeveelheid foerageergebied verloren.

7.1.2 Steenuilterritorium 2

Bij steenuilterritorium 2 is vernietiging van foerageergebied aan de orde (tabel 7). Tijdens werkzaamheden ten behoeve van ontwikkelingen op locatie 10 kunnen de steenuilen worden verstoord.

tabel 7: effectbeoordeling territorium 2

Effect	Omvang	Locatie omvang
Vernietiging foerageergebied	Beperkt	10
Verstoring		10

Bij uitvoering van de plannen kan dit territorium in stand worden gehouden. Het functionele leefgebied blijft in tact.

7.1.3 *Steenuilterritorium 4*

Bij steenuilterritorium 4 is vernietiging van foerageergebied aan de orde (tabel 8). Tijdens werkzaamheden ten behoeve van ontwikkelingen op locatie 4 kunnen de steenuilen worden verstoord.

tabel 8: effectbeoordeling territorium 4

Effect	Omvang	Locatie omvang
Vernietiging foerageergebied	Beperkt	4
Verstoring		4

Bij uitvoering van de plannen kan dit territorium in stand worden gehouden. Ondanks dat er een beperkte hoeveelheid foerageergebied verloren gaat, blijft het functionele leefgebied in tact.

7.1.4 *Steenuilterritorium 6*

Bij steenuilterritorium 6 is vernietiging van foerageergebied en vernietiging van de nestlocatie aan de orde (tabel 9). Tijdens werkzaamheden ten behoeve van ontwikkelingen op locatie 7 en 12 kunnen de steenuilen worden verstoord.

tabel 9: effectbeoordeling territorium 6

Effect	Omvang	Locatie
Vernietiging foerageergebied	Beperkt	7, 12
Verstoring		7, 12

Bij uitvoering van de plannen kan dit territorium in stand worden gehouden. Ondanks dat er een beperkte hoeveelheid foerageergebied verloren gaat, blijft het functionele leefgebied in tact.

7.1.5 *Steenuilterritorium 7*

Bij steenuilterritorium 7 is vernietiging van foerageergebied aan de orde (tabel 10). Tijdens werkzaamheden ten behoeve van ontwikkelingen op locatie 7, 11 en 12 kunnen de steenuilen worden verstoord.

tabel 10: effectbeoordeling territorium 7

Effect	Omvang	Locatie
Vernietiging foerageergebied	Beperkt	7, 11, 12
Verstoring		7, 11, 12

Bij uitvoering van de plannen kan dit territorium in stand worden gehouden. Er gaat een aanzienlijke hoeveelheid foerageergebied verloren, maar de kwaliteit van omliggende percelen is voldoende om het territorium te garanderen.

7.2 Vervolgstappen

Door de uitgevoerde maatregelen kan het functionele leefgebied van de steenuilen in territorium 1 niet in stand worden gehouden. Er gaat teveel foerageergebied verloren. Daarnaast verliezen de territoriumhouders van territorium 1 hun nestplek. De vaste rust- en verblijfplaatsen van dit territorium wordt hierdoor vernietigd.

Het vernietigen van een vaste rust- en verblijfplaats vormt een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Hiervoor dient een ontheffing van

de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. Ook dienen de verloren foerageergebieden te worden gecompenseerd. Hiervoor dient een compensatieplan te worden opgesteld.

Voor vijf van de zeven steenuilterritoria geldt dat uitvoering van maatregelen leidt tot verstoring van territoriale steenuilen. Het verstoren van steenuilen betreft een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Hiervoor dient een ontheffing te worden aangevraagd. Daarnaast dienen er mitigerende maatregelen te worden genomen die de rust van de steenuilen garanderen. Deze maatregelen dienen te worden vastgelegd in een mitigatieplan.

8. Conclusies en aanbevelingen

8.1 Conclusies

+ Het doel van dit onderzoek is een beoordeling van de effecten voortvloeiend uit de plannen beschreven in de gebiedsvisie Laar – Nieuw Laar op de aanwezige steenuilterritoria.

+ Op basis van de verzamelde waarnemingen is er geoordeeld dat zeven territoria zich deels of geheel binnen het plangebied bevinden.

+ Op twaalf locaties binnen het plangebied zijn maatregelen voorzien als uitvloeisel van de gebiedsvisie.

+ In deze effectbeoordeling is ervoor gekozen om niet de afzonderlijke maatregelen te toetsen aan verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, maar het effect van de gepresenteerde plannen als geheel op afzonderlijke territoria.

+ Op vijf van de zeven steenuilterritoria worden (verstorende) effecten verwacht door de uit te voeren maatregelen.

+ Eén van de zeven functionele leefgebieden kan als gevolg van de maatregelen niet meer in stand worden gehouden. Voor het vernietigen van de functionele leefomgeving, inclusief de nestlocatie, dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. Het vernietigen van dit leefgebied dient gemitigeerd te worden.

8.2 Aanbevelingen

Binnen het onderzoeksgebied zijn er mogelijkheden om foerageergebieden voor de steenuil aan te wijzen- en te ontwikkelen. Het gebied ten westen van Laar 11 kan mogelijk ontwikkeld worden tot steenuilenhabitat, aangezien er kwalitatief interessante foerageergebieden reeds aanwezig zijn.

Voor het verstoren van steenuilen dient er een ontheffing te worden aangevraagd van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Ook dienen mitigerende maatregelen te worden genomen om verstoring van steenuilen tegen te gaan. Denk hierbij aan het plaatsen van schermen tussen werkzaamheden en de nestkast, en/of essentiële leefgebieden. Deze maatregelen kunnen in samenspraak met een ecoloog of uilendeskundige worden opgesteld. Aanbevolen wordt om deze stap pas uit te voeren, zodra het gebiedsplan volledig is uitgekristalliseerd.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Arts-Smits. N. 2018. Quickscan flora en fauna. Gebiedsvisie Laar – Nieuw Laar te Berlicum.

BIJ12. 2017. Kennisdocument Steenuil. Versie 1.0. Juli 2017.

Vergeer J.W., van Dijk A.J., Boele A., van Bruggen J. & Hustings F. 2016. Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Website

http://www.steenuil.nl/pdf/handleiding/Handleiding_07_Inventariseren.pdf

29-1-2021

QuickScan flora en fauna

Laar 31, Berlicum

BNL advies

Landschapsarchitectuur en ecologisch advies

R.J.L. Bijvelds (Rik)
ECOLOOG BNL ADVIES

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst - 0618904606 - info@bnladvies.nl - www.bnladvies.nl -
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 - KvK nr: 72316144 - BTW nr: NL001171642B68

Verkennend onderzoek naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde flora en fauna, op en rondom de te slopen stallen op de locatie:

Laar 31, Berlicum

Colofon:

Opgesteld door:	BNL advies Telefoonstraat 2 5428 GJ Venhorst T: 06 18 90 46 06 E: info@bnladvies.nl W: www.bnladvies.nl
Opdrachtgever:	Heijvar B.V. Laar 31 5258 TJ Berlicum
Status:	definitief
Versie:	21016.QFF01
Datum:	29-1-2021
Auteur:	Ing. R.J.L. Bijvelds (Rik)

BNL advies
Landschapsarchitectuur en ecologisch advies

© copyright BNL advies 2021
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende. BNL advies kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

Inhoud

Colofon: 1
1. Inleiding 4

2. Toelichting onderzoekskader 5
2.1 Wet natuurbescherming 5
2.1.1 Bescherming van gebieden 5
2.1.2 Bescherming van soorten 5
2.1.3 Bescherming van houtopstanden 5
2.2 Interim omgevingsverordening 5

3. Omschrijving plangebied 7
3.1 Algemeen 7
3.2 Voorgenomen ontwikkeling 8
3.2.1 Bestaande oude stallen 8
3.2.2 Beplantingen in directe omgeving 9
3.2.3 Vooronderzoek 9

4. Onderzoeksresultaten beschermde soorten 11
4.1 Algemeen 11
4.2 Soorten vogelrichtlijn 11
4.2.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten 11
4.2.2 Vogels met niet- jaarrond beschermde nesten (Categorie 5) 12
4.2.3 Algemene broedvogels 12
4.2.4 Werken binnen het broedseizoen 12
4.3 Soorten Habitatrichtlijn 13
4.3.1 Vleermuizen 13
4.3.2 Overige Habitatrichtlijn soorten 13
4.4 Nationaal beschermde soorten 14
4.4.1 Amfibieën en reptielen 14
4.4.2 Libellen 14
4.4.3 Dagvlinders 14
4.4.4 Vaatplanten 14
4.4.5 Effectbeoordeling en toetsing 14

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst - 0618904606 - info@bnladvies.nl - www.bnladvies.nl -
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 - KvK nr: 72316144 - BTW nr: NL001171642B68

5. Conclusies en aanbevelingen 15
5.1 Soorten Vogelrichtlijn 15
5.1.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten 15
5.1.2 Vogels met niet- jaarrond beschermde nesten (Categorie 5) 15
5.1.3 Algemene broedvogels 15
5.2 Soorten Habitatrichtlijn 16
5.2.1 Vleermuizen 16
5.2.2 Overige habitatrichtlijnsoorten 16
5.3 Nationaal beschermde soorten 16

6. Conclusie 17

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst – 0618904606 – info@bnladvies.nl – www.bnladvies.nl –
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 – KvK nr: 72316144 – BTW nr: NL001171642B68

1. Inleiding

Aanleiding
Op verzoek van Heijvar B.V., is op vrijdag 29 januari 2021, een quickscan flora en fauna uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming. De ecologische quickscan bestaat uit een veldonderzoek op locatie en bijbehorende verslaglegging.

Doel
Doel van deze quickscan is het verkrijgen van informatie over de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en dan voornamelijk de aanwezigheid van tijdelijke of vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze informatie is nodig ten behoeve van de voorgenomen ontwikkelingen op de locatie: Laar 31 te Berlicum.

De werkzaamheden betreffen het slopen van een tweetal varkensstallen. In- en nabij de stallen kunnen beschermde soorten flora en fauna voorkomen welke negatieve effecten kunnen ondervinden van de geplande ontwikkelingen.

Doormiddel van een oriënterend bronnen- en veldonderzoek zal worden onderzocht of de voorgenomen ontwikkelingen kunnen leiden tot een overtreding van verbodsbepalingen voor (potentieel) aanwezige soorten flora en fauna.

De quickscan richt zich op het verkrijgen van een geïnformeerd beeld van de mogelijke consequenties vanuit de natuurwetgeving en –beleid. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst – 0618904606 – info@bnladvies.nl – www.bnladvies.nl –
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 – KvK nr: 72316144 – BTW nr: NL001171642B68

2. Toelichting onderzoekskader

2.1 Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. Deze wet is een vervanging en samenbundeling van drie voorgaande wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. Tevens heeft er een decentralisatie van het bevoegd gezag plaatsgevonden: per 1 januari 2017 zijn de provincies verantwoordelijk voor de vergunningen en ontheffingen. De Wnb is op te delen in grofweg drie delen:

2.1.1 Bescherming van gebieden

De Wnb richt zich met de bescherming van natuurgebieden uitsluitend op Natura 2000-gebieden. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Natura 2000-gebieden worden bepaalde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden. Invloeden (ook van buitenaf) mogen deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen.

2.1.2 Bescherming van soorten

De Wnb onderscheidt drie verschillende beschermingsregimes, met elk hun eigen verbodsbepalingen (zie tabel 1). De eerste twee categorieën zijn gebaseerd op de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (uit 1979) en de Habitatrichtlijn (uit 1992). Het derde beschermingsregime betreft soorten die niet op Europees niveau beschermd zijn, maar wel op landelijk niveau: de Nationaal beschermde soorten (in de wet aangeduid als “andere soorten”). Als bevoegd gezag heeft iedere afzonderlijke provincie (een aantal) algemene soorten uit deze derde categorie vrijgesteld van ontheffingsplicht. Wel geldt altijd voor alle soorten de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs van men verwacht kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen[2].

2.1.3 Bescherming van houtopstanden

De bescherming van houtopstanden betreft voornamelijk een voortzetting van de Boswet en richt zich op de instandhouding van het bosareaal. Bij houtopstanden groter dan 10 are of 20 rijen bomen en gelegen buiten de bebouwde kom geldt een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod.

2.2 Interim omgevingsverordening

In de Interim omgevingsverordening is het Natuurnetwerk Nederland (NNN) vastgelegd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van groene gebieden, voorheen bekend als de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In Noord-Brabant het ‘Natuurnetwerk Brabant’ (NNB) genaamd. De gebieden worden beschermd via het planologisch kader. Dit alles is verankerd in de bestemmingsplannen waarin de regels uit de provinciale Verordening ruimte zijn verwerkt. Het ruimtelijke beleid van het NNB kent het “nee, tenzij” principe en is gericht op ‘behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken’ van het NNB.

Naast het ‘Natuurnetwerk Brabant’, kan de provincie planologische bescherming aan gebieden toekennen door hen aan te wijzen als “bijzondere provinciale natuurgebieden” of “bijzondere provinciale landschappen”. Hierbij is bijvoorbeeld te denken aan de bescherming van belangrijke weidevogelgebieden. Iedere provincie kan een eigen invulling geven aan bijvoorbeeld compensatie. Het beschermingsregime van overige op provinciaal niveau beschermde gebieden kan sterk verschillen tussen provincies.

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst – 0618904606 – info@bnladvies.nl – www.bnladvies.nl –
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 – KvK nr: 72316144 – BTW nr: NL001171642B68

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime Nationaal beschermde soorten (andere soorten) § 3.3 Wnb
Art 3.1lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Tabel 1. Soortenbescherming en verbodsbepalingen.

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst – 0618904606 – info@bnladvies.nl – www.bnladvies.nl –
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 – KvK nr: 72316144 – BTW nr: NL001171642B68

3. Omschrijving plangebied

3.1 Algemeen

Het plangebied is gelegen ten oosten van Berlicum en noorden van Middelrode, in de gemeente Sint-Michielsgestel, liggende in de provincie Noord-Brabant (zie afbeelding 1).

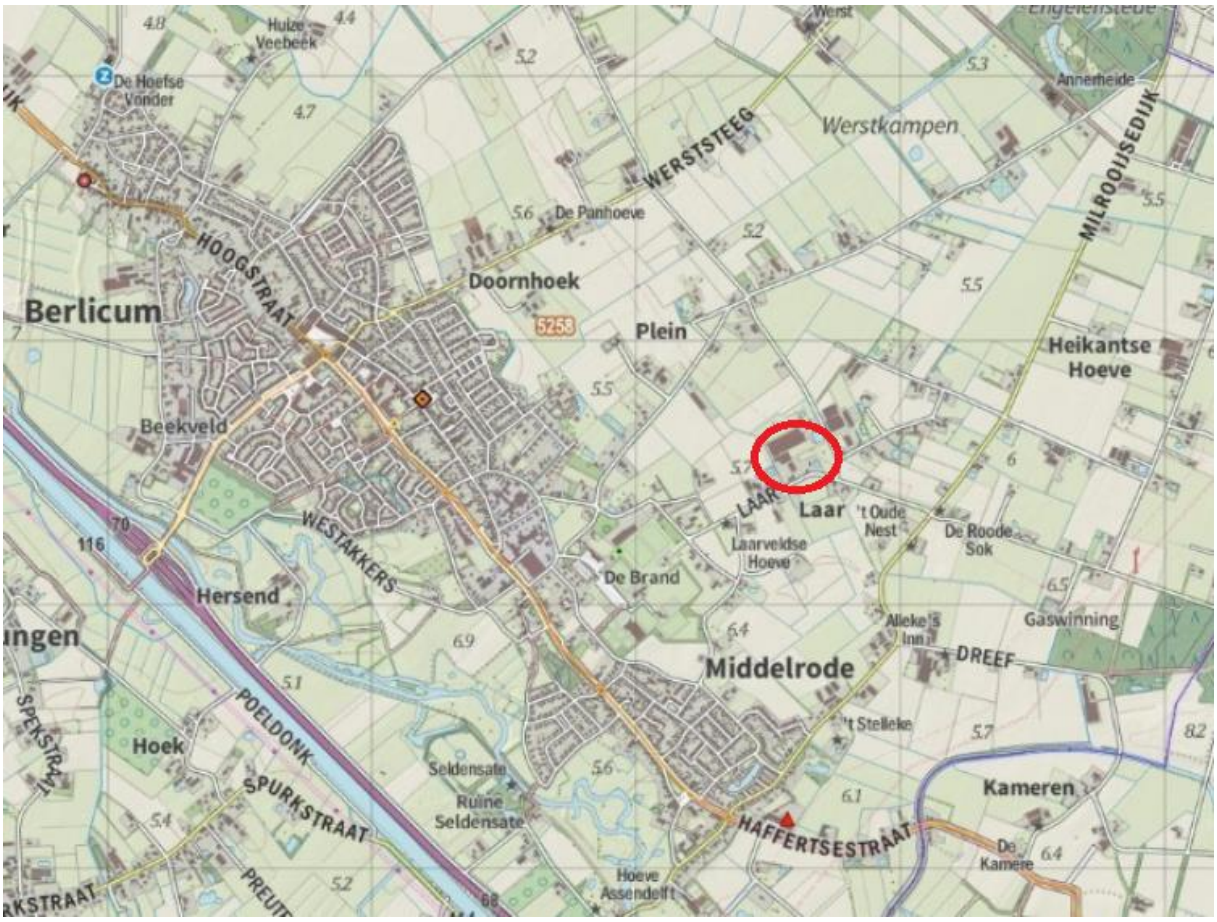

Afbeelding 1: De projectlocatie ten oosten van Berlicum en ten noorden van Middelrode, is globaal weergegeven binnen de rode cirkel. Bron: Kadviewer, datum: 29-01-2021

Ter plaatse is naast de te saneren stallen, een tweetal te behouden stallen, een loods, paardenstallen en een woning met bijgebouwen aanwezig. In de (te slopen) stallen zijn momenteel nog varkens aanwezig.

Het plangebied / de onderzochte omliggende gronden, zijn in afbeelding 2 weergegeven. Het betreft een kavel met te behouden en twee te slopen stallen (te slopen stallen zijn weergegeven binnen de paarse lijnen in afbeelding 2) en bijgebouwen. Rondom en in de directe omgeving van de te slopen stallen is een tuin met diverse soorten bomen, hagen, heesters en kruidachtige begroeiing aanwezig.

Tijdens het veldbezoek is een quickscan uitgevoerd op de projectlocatie en is gezocht naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de daarbij behorende vaste rust- en verblijfplaatsen.

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst – 0618904606 – info@bnladvies.nl – www.bnladvies.nl –
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 – KvK nr: 72316144 – BTW nr: NL001171642B68

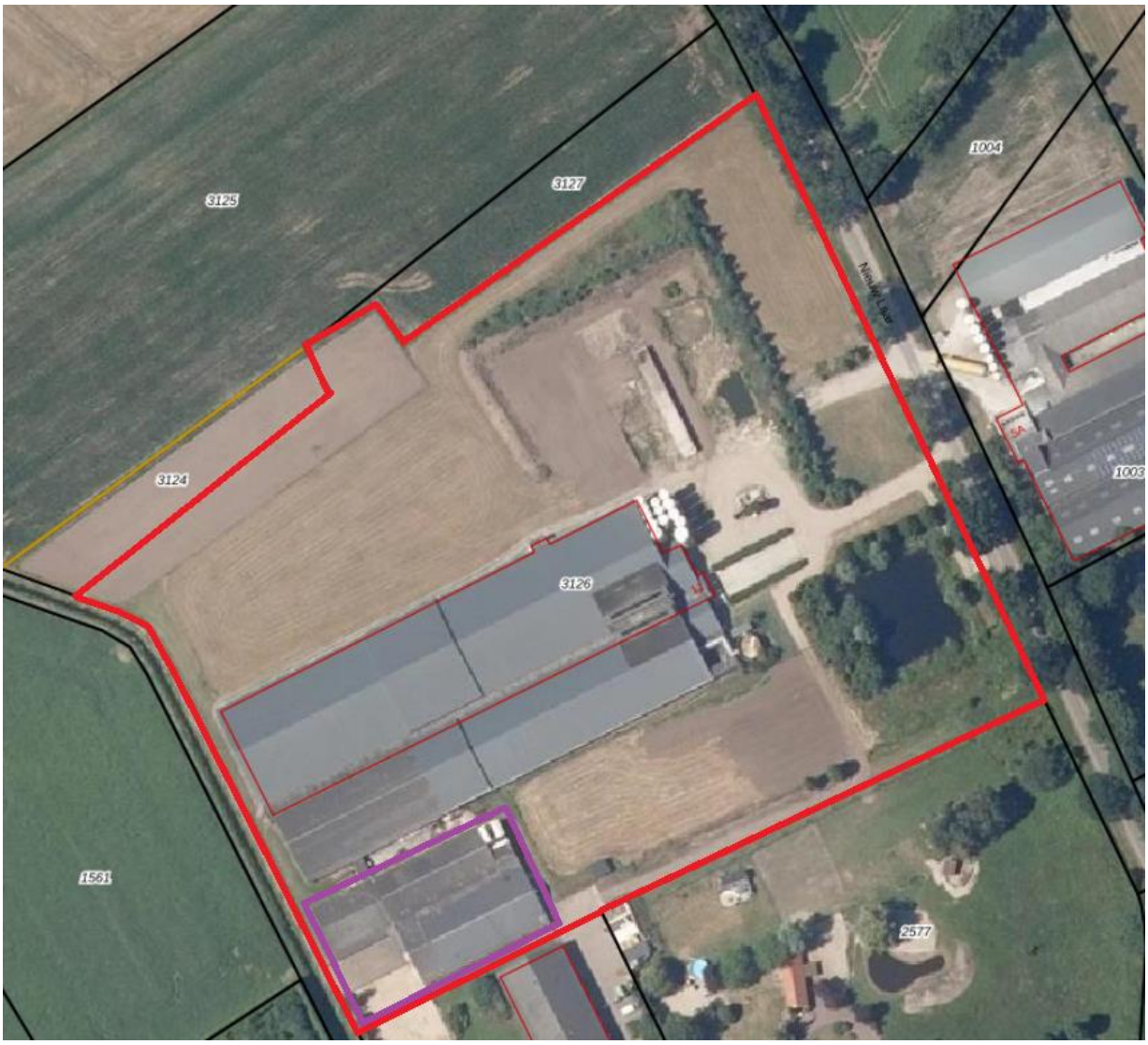

Afbeelding 2: De kavel met kavelnummer: 3126, welke bezocht en onderzocht is op de aanwezigheid van beschermde soorten flora en fauna, is weergegeven binnen het rood kader. De te slopen stallen welke onderzocht zijn op aanwezige (beschermde) soorten worden aangegeven met de paarse lijn. Bron: Kadviewer, datum: 29-01-2021

3.2 Voorgenomen ontwikkeling

De werkzaamheden betreffen het slopen van twee van de bestaande varkensstallen op de kavel (binnen de paarse lijnen). In- en nabij de stallen kunnen beschermde soorten flora en fauna voorkomen welke negatieve effecten kunnen ondervinden van de geplande ontwikkelingen.

3.2.1 Bestaande oude stallen

De bestaande te slopen varkensstallen zijn afgebeeld in afbeelding 3 en 4. In de bestaande stallen kunnen diverse beschermde dier- en vogelsoorten voor komen, zoals uilen, huismussen en vleermuizen. Maar ook andere vogelsoorten kunnen de stallen gebruiken binnen het broedseizoen om te nestelen.

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst – 0618904606 – info@bnladvies.nl – www.bnladvies.nl –
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 – KvK nr: 72316144 – BTW nr: NL001171642B68

Afbeelding 3 en 4: Bestaande te slopen stallen op de kavel. Bron: R.J.L. Bijvelds 29-01-2021

3.2.2 Beplantingen in directe omgeving

Aangrenzend, verspreid op de kavel zijn een vijver, landschapsbomen en diverse heesterbeplanting aanwezig.

Tijdens de rondgang dienen eventueel aangrenzende beplantingen goed gecontroleerd te worden op bestaande nesten in bomen en beplantingen en holtes/ spleten in bomen, welke gebruikt kunnen worden door vogels en vleermuizen.

Beoordeeld moet worden of de geplande werkzaamheden een negatief effect hebben op (beschermde) soorten flora en fauna op de kavel.

Dit zal afhankelijk zijn van de soorten die voor komen, en op welke wijze zij het gebied gebruiken (groeiplaats, voortplantingsplaats, verblijfplaats of foerageerplaats). Elke functie kent een ander beschermingsregime.

3.2.3 Vooronderzoek

Voorafgaand aan het bezoek op de projectlocatie is de NDFF geraadpleegd om te bekijken welke soorten aanwezig zijn in het gebied, om daarop de quickscan aan te passen. De projectlocatie valt binnen het kilometerhok 157-409.

Het belangrijkste wat opviel is dat in de directe omgeving (atlasblok van 5x5 km) diverse beschermde soorten flora en fauna voorkomen. Beoordeeld moet worden door middel van een veldbezoek of beschermde soorten ook mogelijk gebruik maken van het gebied/ aanwezig zijn in het gebied.

Gezien de ligging van het perceel en de aanwezigheid van beplantingen in de directe omgeving, was het dus belangrijk om het gebied goed te inventariseren op beschermde vaatplanten/ groeilocaties, aanwezige holtes / mogelijke verblijfplaatsen, voortplantings-, en nestlocaties van zoogdieren en vogelsoorten.

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst – 0618904606 – info@bnladvies.nl – www.bnladvies.nl –
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 – KvK nr: 72316144 – BTW nr: NL001171642B68

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Zeldzaamheid	Rode Lijst
Apodemus sylvaticus	Bosmuis	a	TNB
Arvicola amphibius	Woelrat	a	TNB
Capreolus capreolus	Ree	a	TNB
Castor fiber	Bever	zzz	TNB
Crocidura russula	Huisspitsmuis	a	TNB
Eptesicus serotinus	Laatvlieger	a	KW
Erinaceus europaeus	Egel	a	TNB
Felis catus	Huiskat	a	
Lepus europaeus	Haas	a	GE
Martes foina	Steenmarter	z	TNB
Meles meles	Das	z	TNB
Micromys minutus	Dwergmuis	a	TNB
Microtus agrestis	Aardmuis	a	TNB
Microtus arvalis	Veldmuis	a	TNB
Microtus subterraneus	Ondergrondse woelmuis	z	TNB
Mus musculus	Huismuis	a	TNB
Mustela nivalis	Wezel	z	GE
Mustela putorius	Bunzing	z	KW
Myodes glareolus	Rosse woelmuis	a	TNB
Myotis daubentonii	Watervleermuis	a	TNB
Myotis nattereri	Franjestaart	z	TNB
Neomys fodiens	Waterspitsmuis	z	TNB
Nyctalus leisleri	Bosvleermuis	zzz	GE
Nyctalus noctula	Rosse vleermuis	z	OG
Ondatra zibethicus	Muskusrat		
Oryctolagus cuniculus	Konijn	a	GE
Pipistrellus nathusii	Ruige dwergvleermuis		NB
Pipistrellus pipistrellus	Gewone dwergvleermuis	a	TNB
Plecotus auritus	Gewone grootoorvleermuis	z	TNB
Rattus norvegicus	Bruine rat	a	TNB
Sciurus vulgaris	Eekhoorn	a	TNB
Sorex minutus	Dwergspitsmuis	a	TNB
Talpa europaea	Mol	a	TNB
Vulpes vulpes	Vos	a	TNB

Tabel 2. Mogelijk aanwezige zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied. Bron: Verspreidingsatlas NDFF Datum: 28-01-2021

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst - 0618904606 - info@bnladvies.nl - www.bnladvies.nl -
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 - KvK nr: 72316144 - BTW nr: NL001171642B68

4. Onderzoeksresultaten beschermde soorten

4.1 Algemeen

De kavel en omliggende gronden zijn op vrijdag 29 december 2021 visueel geïnspecteerd en gecontroleerd op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten of de nesten/ verblijfslocaties daarvan.

Waar tijdens de quickscan vooral op gelet/ naar gezocht is zijn de volgende soorten:

- Nesten in bomen/ beplantingen van vogels in de directe omgeving van het projectgebied
- Holtes en spleten/ scheuren in bomen welke door vogels gebruikt worden
- Holtes en spleten/ scheuren in stallen welke door vogels en vleermuizen gebruikt worden
- Mogelijke verblijfplaatsen voor vogels en vleermuizen onder het dak of achter gevelbekleding
- Beschermde plantsoorten rondom de te slopen bebouwingen
- Mogelijke verblijfplaatsen en holen van marterachtigen

4.2 Soorten vogelrichtlijn

4.2.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Het plangebied (de te slopen) zijn mogelijk geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in gebouwen.

Huismus. Voor de huismus zijn geen geschikte verblijfplaatsen gevonden in de te slopen stallen. Dit aangezien de daken van de stallen afgesloten zijn doormiddel vogelschroot (zie afbeelding 5 en 6).

Ook waren er tijdens het veldbezoek geen huismussen hoor- of zichtbaar aanwezig rondom de stallen. De aanwezigheid van huismussen in de te slopen stallen is dus uitgesloten en naderonderzoek wordt dan ook niet nodig geacht.

Afbeelding 5 en 6: Daken met vogelschroot om de toegang te versperren. De aanwezigheid van huismussen is uitgesloten door het ontbreken van mogelijk geschikte verblijfplaatsen. Bron: R.J.L. Bijvelds Datum: 29-01-2021

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst - 0618904606 - info@bnladvies.nl - www.bnladvies.nl -
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 - KvK nr: 72316144 - BTW nr: NL001171642B68

Gierzwaluw. Voor gierzwaluwen is het projectgebied zelf niet geschikt. Gierzwaluwen komen niet/ nauwelijks voor in een buitengebied en hebben de voorkeur voor lintbebouwing in dorpen en steden nader onderzoek wordt dan ook niet nodig geacht.

Uilen. De aanwezigheid van steenuil en kerkuil kan redelijkerwijs worden uitgesloten wegens het ontbreken van geschikte invliegopeningen naar afgesloten donkere zolders van de stallen/ bijgebouwen in de direct omgeving. Ook ontbreken er voor de steenuil geschikte broedholen in oude bomen in de directe omgeving.

De locatie is verder niet geschikt als voortplantings- en verblijfplaats, er zijn ook geen braakballen of prooiresten aangetroffen welke er op kunnen wijzen dan er uilen actief zijn binnen het gebied.

Overige soorten. In omgeving van het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen jaarrond beschermde nesten- of sporen van boombewonende broedvogels waargenomen. Op basis hiervan kunnen soorten als boomvalk, buizerd, havik, sperwer, ransuil en wespendief worden uitgesloten van aanwezigheid, voor deze soorten is het plangebied ook niet geschikt.

4.2.2 Vogels met niet- jaarrond beschermde nesten (Categorie 5)

Het plangebied is potentieel geschikt als voortplantingsplaats voor vogels met niet jaarrond beschermde nesten (categorie 5 soorten). Het plangebied is geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels met niet jaarrond beschermde nesten in gebouwen, zoals spreeuw, boerenzwaluw, zwarte roodstaart, koolmees en pimpelmees.

Wanneer buiten het broedseizoen (15 maart – 15 augustus) gewerkt wordt (slopen van de stallen), kunnen geen negatieve effecten ontstaan. Voor deze soorten geldt tijdens de werkzaamheden te allen tijde de zorgplicht.

4.2.3 Algemene broedvogels

Het plangebied is potentieel geschikt als voortplantingsplaats voor algemene broedvogels. De heesters en de bomen binnen het plangebied zijn een geschikte nestplaats. Dit betreft soorten als zanglijster, houtduif en merel.

Gezien de geplande ontwikkelingen vormen deze in geen enkele vorm een bedreiging voor deze soorten, wanneer buiten het broedseizoen (15 maart – 15 augustus) gewerkt wordt (slopen van de stallen en verwijderen). Hiervoor geldt tijdens de werkzaamheden te allen tijde de zorgplicht.

4.2.4 Werken binnen het broedseizoen

Werken binnen het broedseizoen (slopen van de stallen) is enkel mogelijk indien er geen bezette nesten worden verstoord van vogels met niet jaarrond beschermde nesten en nesten van algemene broedvogels. Indien er binnen het broedseizoen gewerkt wordt dient men voorafgaand aan de werkzaamheden een extra controle op de aanwezigheid van nesten uit te voeren. Wanneer nesten aanwezig zijn, dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot de jonge vogels uitgevlogen zijn. Bij twijfel te allen tijde een ecoloog inschakelen.

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst – 0618904606 – info@bnladvies.nl – www.bnladvies.nl –
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 – KvK nr: 72316144 – BTW nr: NL001171642B68

4.3 Soorten Habitatrichtlijn

4.3.1 Vleermuizen

De te slopen stallen binnen het plangebied, zijn gezien het bureauonderzoek, potentieel geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Te denken valt dan aan de laatvlieger, de ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis en in mindere mate de gewone grootoorvleermuis. Uit de verspreidingsatlas (NDFF) kwam naar voren dat enkele van deze vleermuissoorten eerder gezien zijn in de directe omgeving van het plangebied.

De varkensstallen.
De varkensstallen zijn gecontroleerd op de (mogelijke) aanwezigheid van vleermuizen. Aangezien de stallen niet beschikken over geschikte openingen (zoals scheuren en open stootvoegen) naar de spouw in de muur, achter een boeiboord (afgesloten vanaf de onderzijde, zie afbeelding 7 en 8), overstek of anderzijds mogelijk geschikte verblijfslocaties, zijn de stallen voor de aanwezigheid van vleermuizen niet geschikt bevonden. Ook zijn er tijdens het veldbezoek geen sporen aangetroffen in de vorm van uitwerpselen en prooidieren.

Afbeelding 7 en 8: Boeiboord van de onderzijde afgesloten. Bron: R.J.L. Bijvelds Datum: 29-01-2021

Onder daken (tussen golfplaten en isolatiepanelen) van varkensstallen worden vleermuizen (voortkomend uit eerder onderzoek) niet verwacht. Tussen de golfplaten en deze panelen is sprake van een continue luchtstroom. Ook in de spouw is een luchtstroom aanwezig. Vleermuizen prefereren locaties met stabiele klimatologische omstandigheden.

Beplantingen.
Ook in de bomen in de directe omgeving van de te slopen stallen zijn geen geschikte openingen/ holen/ spleten en scheuren aangetroffen, wat de aanwezigheid van vleermuizen mogelijk zou maken. Nader onderzoek wordt dan ook niet nodig geacht.

4.3.2 Overige Habitatrichtlijn soorten

Het plangebied is ongeschikt voor overige habitatrichtlijnsoorten die volgens de Habitatrichtlijn beschermd zijn. Gezien de geplande werkzaamheden en de afwezigheid van water/ geschikt habitat is nader onderzoek op overige habitatrichtlijn soorten niet nodig.

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst – 0618904606 – info@bnladvies.nl – www.bnladvies.nl –
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 – KvK nr: 72316144 – BTW nr: NL001171642B68

4.4 Nationaal beschermde soorten

Het plangebied is ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en als functioneel leefgebied voor grondgebonden zoogdieren waarvoor in de provincie Noord-Brabant geen vrijstelling geldt zoals de wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter. Geschikte openingen en potentiële verblijfplaatsen zoals oude zolders, en vlieringen zijn voor de steenmarter afwezig.

Ook is er geen geschikt habitat aangetroffen voor de wezel, hermelijn en bunzing, door de afwezigheid van water, takkenhopen, steenhopen en andere mogelijk geschikte verblijfruimten.

Het plangebied is potentieel geschikt als vaste rust- en verblijfplaats en als functioneel leefgebied voor algemene soorten als egel, konijn en (spits)muizen waarvoor in Noord-Brabant een provinciale vrijstelling geldt.

4.4.1 Amfibieën en reptielen

Het plangebied (direct aangrenzende omgeving te slopen stallen) is ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen voor amfibieën en reptielen waarvoor in de provincie Noord-Brabant geen vrijstelling geldt, zoals de alpenwatersalamander en kamsalamander. Nader onderzoek wordt dan ook niet nodig geacht.

4.4.2 Libellen

Het plangebied is ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen voor Nationaal beschermde soorten libellen door de afwezigheid van een geschikt habitat. Nader onderzoek wordt dan ook niet nodig geacht.

4.4.3 Dagvlinders

Het plangebied is ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen voor Nationaal beschermde soorten dagvlinders. Het bronnen- en veldonderzoek hebben ook geen (mogelijke) aanwezigheid aangetoond. Nader onderzoek wordt dan ook niet nodig geacht.

4.4.4 Vaatplanten

Potenties voor nationaal beschermde plantensoorten zijn binnen het plangebied afwezig. Binnen het plangebied zijn voedselarme of kalkrijke bodem en akkerreservaten afwezig.

4.4.5 Effectbeoordeling en toetsing

Het plangebied is enkel geschikt voor Nationaal beschermde soorten waarvoor in de provincie Noord-Brabant een vrijstelling geldt: egel, konijn en verschillende soorten (spits)muizen. Aanvullend onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk.

Wel geldt te allen tijde de zorgplicht. Dit houdt in dat indien mogelijk schadelijke effecten op soorten zoveel mogelijk dienen te worden voorkomen. Te denken valt aan het verplaatsen van dieren naar veilige locaties buiten het werkgebied indien zij aangetroffen worden tijdens de werkzaamheden, of daar direct aan voorafgaand.

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst - 0618904606 - info@bnladvies.nl - www.bnladvies.nl -
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 - KvK nr: 72316144 - BTW nr: NL001171642B68

5. Conclusies en aanbevelingen

5.1 Soorten Vogelrichtlijn

5.1.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Het plangebied (de te slopen stallen) zijn niet geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten, namelijk de huismus, gierzwaluw, steenuil en kerkuil. Nader onderzoek naar deze soorten binnen het plangebied wordt niet nodig geacht.

Nader onderzoek naar boombewonende soorten welke volgens de vogelrichtlijn beschermd dienen te worden wordt niet nodig geacht door het ontbreken van een geschikt habitat.

5.1.2 Vogels met niet- jaarrond beschermde nesten (Categorie 5)

Het plangebied (de te slopen stallen) zijn potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels met niet jaarrond beschermde nesten, waaronder boerenzwaluw, spreeuw, koolmees, pimpelmees en zwarte roodstaart. Vogels met niet jaarrond beschermde nesten (Categorie 5) zijn vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan en die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In dezen zijn er geen ecologische omstandigheden waardoor categorie 5 soorten in het plangebied jaarrond beschermd dienen te zijn. Het betreft een lokaal en regionaal algemene vogels. In de directe omgeving zijn voldoende geschikte structuren die als alternatief gebruikt kunnen worden.

Tijdelijke schadelijke effecten op Categorie 5 soorten vogels door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten zijn te voorkomen (in gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord) door buiten het broedseizoen te werken (buiten grofweg de periode 15 maart – 15 augustus). Indien er binnen het broedseizoen gewerkt wordt dient men voorafgaand aan de werkzaamheden een extra controle op de aanwezigheid van nesten uit te voeren. Wanneer nesten aanwezig zijn, dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot de jonge vogels uitgevlogen zijn. Bij twijfel te allen tijde een ecoloog inschakelen.

5.1.3 Algemene broedvogels

Het plangebied is potentieel geschikt voor algemene broedvogels om te broeden. Zij kunnen nestelen in de bomen en struiken welke aanwezig zijn binnen het plangebied.

Schadelijke effecten op algemene broedvogels door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten zijn te voorkomen (in gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord) door buiten het broedseizoen te werken (buiten grofweg de periode 15 maart – 15 augustus). Indien er binnen het broedseizoen gewerkt wordt dient men voorafgaand aan de werkzaamheden een extra controle op de aanwezigheid van nesten uit te voeren. Wanneer nesten aanwezig zijn, dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot de jonge vogels uitgevlogen zijn. Bij twijfel te allen tijde een ecoloog inschakelen.

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst – 0618904606 – info@bnladvies.nl – www.bnladvies.nl –
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 – KvK nr: 72316144 – BTW nr: NL001171642B68

5.2 Soorten Habitatrichtlijn

5.2.1 Vleermuizen

De voorgenomen ontwikkelingen kunnen niet leiden tot een negatief effect op vleermuizen door de afwezigheid van mogelijke voortplantings- en verblijfplaatsen in de te slopen stallen en aangrenzende beplantingen. Hierdoor kunnen de verbodsbepalingen Art 3.5 lid 2 en 4 (zie Tabel 1) van de Wnb niet worden overtreden. Aanvullend onderzoek wordt niet nodig geacht.

5.2.2 Overige habitatrichtlijnsoorten

Voor overige habitatrichtlijnsoorten is het plangebied (redelijkerwijs) ongeschikt door het ontbreken van geschikte habitat. Aanvullend onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk.

5.3 Nationaal beschermde soorten

In het plangebied zijn geen nationaal beschermde soorten aanwezig, waarvoor géén provinciale vrijstelling geldt, door het ontbreken van een geschikt habitat.

Het plangebied is potentieel geschikt voor Nationaal beschermde soorten waarvoor in de provincie Noord-Brabant een vrijstelling geldt als egel, konijn en (spits)muizen. Aanvullend onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht. Dit houdt in dat indien mogelijk schadelijk effect op egel en (spits)muizen zoveel mogelijk dient te worden voorkomen. Te denken valt aan het verplaatsen van dieren naar veilige locaties buiten het werkgebied indien zij aangetroffen worden tijdens de werkzaamheden.

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst – 0618904606 – info@bnladvies.nl – www.bnladvies.nl –
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 – KvK nr: 72316144 – BTW nr: NL001171642B68

6. Conclusie

Op basis van bovenstaande informatie welke uit de quickscan flora en fauna naar voren is gekomen, is er geen aanleiding om direct een aanvullend flora- of faunaonderzoek uit te voeren. Er kan op dit moment zonder voorziene problemen begonnen worden de geplande werkzaamheden; het slopen van twee varkensstallen op de kavel.

Tijdens werkzaamheden blijft te allen tijde de zorgplicht van kracht en bij een veranderende situatie dient te allen tijde een ecoloog ingeschakeld te worden.

Hopende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben, verblijf ik.

Met vriendelijke groet,
Ing. R.J.L. Bijvelds
Ecoloog BNL advies

29-01-2021

Telefoonstraat 2, 5428 GJ Venhorst – 0618904606 – info@bnladvies.nl – www.bnladvies.nl –
IBAN nr: NL94KNAB0257675221 – KvK nr: 72316144 – BTW nr: NL001171642B68